

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 12

Politikos apžvalga

PRANCŪZŲ VYRIAUSYBĖS GALVA APIE VOKIEČIŲ VAIDMENĮ TAIKOS GARANTAVIMO REIKALU

Prancūzų ministeris pirmininkas Flandin šiomis dienomis pasakė Liono mieste politinę kalbą. Jis plačiai išnagrino užsienių politikos reikalus ir nurodė, kad Europos taika pareina nuo Vokietijos geros valios. Iš kitų valstybių pusės, anot Flandino, nėra kliūčių Europos taikai garantuoti. Toliau jis nurodė, kad per daug pasitikėti vokiečių gera valia negalima ir prancūzų tauta turi būti vieninga ir pasiryžusi gintis. Prancūzų spauda nurodo, kad kalba buvo pesimistiška ir paliko prislėgtą įspūdį. Paskutinės žinios apie vokiečių vyriausybės išleistą įstatymą dėl nuolatinės karo tarnybos įvedimo ir tuo būdu Versalės sutarties karo nuostatų atvirą sulaužymą tai galutinai patvirtino.

ANGLIJA TAIP PAT PASIRYŽUSI GINKLUOTIS

Anglų vyriausybė taip pat susirūpino geriau apsiginkluoti. Tai ypač pasidarė aišku, kai Simono vizitas Berlyne buvo vokiečių atidėtas. Svarbiausia, anglai stengiasi geriau apsiginkluoti ore. Ministerio pirmininko pavaduotojas Baldwinas pareiškė, kad Anglija tikisi, jog viskas susitvarkys derybų keliu ir karo galės išvengti, tačiau dėl atsargumo ir Anglija turi būti tinkamai apsiginklavusi. Londono gyventojai demonstracijomis reiškia savo nepasitenkinimą dėl šio staigaus apsiginklavimo. Ir parlamente opozicinės darbininkų partijos ir liberalų partijos dalies atstovai kovoja prieš ginklavimąsi. Bet tautos dauguma remia vyriausybės žygius šioje srityje.

VOKIEČIAI SUSIRŪPINO DĖL BALTIJOS VALSTYBIŲ ŽYGIO PRANCŪZIJOJE

Trijų Baltijos valstybių atstovai Prancūzijoje šiomis dienomis padarė demaršą (diplomatini žygi) pas prancūzų vyriausybę dėl Rytų pakto. Jie nurodo į pakto svarbumą, ir apamai į tai, kad šiaurės Europos sritinis paktas turėtų didelės reikšmės Europos politikai. Vokiečiai šiuo žygiu labai nepatenkinti. Jų spauda rašo, kad vyriausioji šio žygio kaltininkė yra Lietuva. Vokiečių laikraščiai stengiasi įrodyti, kad Estija ir Latvija buvo kitaip nusistačiusios šiuo reikalu, kad joms Rytų paktas visiškai nebuvo aktualus, bet Lietuva jas inspiravo (paragino) ir vertė sykiu su ja dalyvauti minimajame demarše. Čia, žinoma, vokiečių spauda tyčia puola Lietuvą, nes ši demaršą padarė visi trys atstovai Baltijos santarvės vardu ir visos trys Baltijos valstybės lygiai suinteresuotos Rytų pakto ir taika Rytų Europoje. Pagaliau, Vokietija turi užsimojimų ne tik prieš Lietuvą, bet ir prieš kitas dvi Baltijos valstybes.

SOVIETAJ — JAPONAI SUSITARĖ DĖL GELEŽINKELIO

Pagaliam, šiomis dienomis jau susitarė japonai su Sovietų Rusija dėl Rytų Kinų geležinkelio. Šis geležinkelis yra svarbus kaipo strateginis punktas ir be to, turi didelės ekonominės svarbos. Sovietų Rusija japonams perleido minimą geležinkelį brangia kaina. Dabar Tolimieji Rytai gal kuriam laikui nurims ir japonų-rusų karo galimumas bus pašalintas.

GRAIKIJOS SUKILIMAS LIKVIDUOTAS

Graikų sukilimas jau galutinai likviduotas. Vyriausybės kariuomenei pavyko sukilėlius nugalėti, juos išsklaidyti ir atimti iš jų ginklus. Pats sukilimo vadas, garsusis Venizelos, buvęs kadaise Graikijos ministeris pirmininkas, pabėgo į Italiją, kur jis internuotas vienoj saloje ir kaip politinis emigrantas Graikijai neišduodamas. Dabar sukilėliai bus teisiami ir smarkiai baudžiami, nes dėl nelemto sukilimo nukentėjo laivynas, miestai ir žuvo daug žmonių.

Krašto apsaugos ministeris Kondylis griežtai paneigė žinias, kad Graikijoje bus sugrąžinta monarchija. Anot jo pareiškimo, valstybės santvarka ir, apamai, gyvenimo sąlygos nepasikeis.

VOKIEČIAI JAU NEBESLEPIA SAVO KARINĖS ORO ORGANIZACIJOS

Šiomis dienomis vokiečių oro ministerija pranešė prancūzų karo attaché Vokietijai apie oro laivyno sudarymą. Nuo šiol vokiečiai jau oficialiai turės karinę oro organizaciją. Tai yra pirmą kartą nuo Versalės sutarties. Tiesa, iš esmės dalykas nepasikeitė, nes vokiečiai ir ligi šiol turėjo stiprią karinę oro organizaciją, bet ji buvo neoficiali. Dabar vokiečiai išdrįso padaryti pirmą mėginimą atvirai laužyti Versalės sutartį.

KAIP VOKIEČIAI TEISINA SAVO GINKLAVIMĄSI

Vokiečių oro ministeris ir Prūsijos ministeris pirmininkas, Hitlerio „dešinioji ranka“, Goeringas šiomis dienomis kalbėjosi su anglų spaudos atstovu ir stengėsi pateisinti vokiečių ginklavimąsi. Goeringas pareiškė, kad vokiečiai ginkluojasi ne puolimo, bet apsigynimo tikslais. Paklaustas dėl karo pajėgų dydžio, jokio tikslaus atsakymo nedavė. Kiek galima spręsti iš vokiečių spaudos ir, apamai, iš nuotaikos Vokietijoje, vokiečių ginklavimasis turi ir puolimo tikslų. Pagaliau, juk niekas nesirengia pulti Vokietijos, bet atvirksčiai...

KARO TARNYBA PRANCŪZIJOJE PRATĖSIAMA

Spaudos žiniomis, prancūzų vyriausybė nugalės karo tarnybos pratęsimo reikalu. Prancūzų vyriausybė reikalauja dviejų metų karo tarnybos, nurodydama labai didelį vokiečių ginklavimąsi. Be to, prancūzų vyriausybė siūlo pakeisti šaukimo amžių nuo 21 metų iki 20 metų. Prancūzų tautos dauguma šiuo reikalu pritaria vyriausybei.

LIETUVOS — LATVIJOS PREKYBOS DERYBOS SĖKMINGAI BAIGĖSI

Kovo 13 d. sėkmingai pasibaigė Lietuvos — Latvijos prekybos derybos. Buvo sudaryta sutartis, pagal kurią už įvežamus gaminius bus atsiskaitoma ne pinigais, bet savo krašto gaminiais.

SULAUŽYTA VERSALĖS SUTARTIS

Kovo 16 d. Vokietijos vyriausybė priėmė visuotinės karo prievolės įstatymą. Tai yra aiškus Versalės sutarties laužymas, nes pagal Versalės sutartį vokiečiams uždrausta laikyti nuolatinę kariuomenę. Tiesa, vokiečiai turėjo ir iki šiol gana stiprias karo pajėgas, nes smogikų dalis irgi yra kariuomenė, bet dabar atvirai atsisakyta nuo Versalės sutarties.

UŽSIENIS APIE VOKIEČIŲ ŽYGI

Vokiečių atsisakymas nuo Versalės sutarties padarė didelio įspūdžio visoje Europoje. Prancūzų spauda rašo, kad tai yra didžiausias pasitikėjimo išniekinimas ir Europa turi dabar suprasti, kaip reikia apsieiti su vokiečiais, kad galėtų išvengti Europos katastrofos. Anglijos spauda irgi pasipiktinusi nurodo, kad reikia imtis priemonių katastrofai išvengti ir šiuo reikalu turi bendradarbiauti Anglija, Prancūzija ir Italija.

MŪSŲ VILNIUS NR. 6

Ziminskas, J. A. a. kun. Leonas Petkelis. Rašydamas apie netikėtai nuo širdies priepuolio mirusį š. m. III. 13 d. buv. Perlojos kleboną kun. Petkelį, autorius iškelia jo nuopelnus Nepriklausomybės kare. Jis „kovų su lenkais metu vadovavo vienam iš stipriausių Lietuvoje Perlojos šaulių būriui, kuriame buvo per 1000 ginkluotų šautuvais ir kulkosvaidžiais vyrų. Kun. Petkelio dvasios įkvėpti perlojiečiai atrėmė didelius lenkų reguliarinės kariuomenės puolimus ir neleido lenkams įsibrauti šiaurės Merkio. Ne veltui savo laikui kun. L. Petkelis buvo vadinamas „Perlojos prezidentu“.

Laidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Daugiau aktyvumo sporte

Šiandieninė mūsų kariuomenės dalinių fiziško lavinimo bei auklėjimo būseną kažin kodėl pradėjo lyg ir silpnėti. Priežasčių gal daug ir nėra, bet vis dėlto matyt, kad dauguma kadrinių nerodo pakankamo susidomėjimo šia taip svarbia kūno auklėjimo bei stiprinimo priemone. Daug teko stebėti, kai kur net duoti tikslesnių nurodymų vienam ar antram fiziško lavinimo trūkumui pašalinti, bet, deja, tai naudos neduoda.

Kaip kiekviena gyvenimo sritis ir kultūros šaka sparčiai žengia pirmyn ir kasdien randa naujų patobulinimų bei išradimų, taip pat ir kūno mankšta su įvairiais dėstymo ir auklėjimo metodais yra padariusi milžinišką žingsnį pirmyn. Permaža kadriniui žinoti, kad per gimnastikos pamokas jo valdiniai turi mokėti bėgti, šokti, lipti ir eiti, bet jis turi mokėti nujausti ko trūksta vienam ar kitam jo eiliniui, kad tą šokimą ar lipimą teisingai ir vikriai atliktų. Jau paseno priemonės ir būdai versti prievartos keliu eilinių Juozaitį kaip nors užsirepečioti ant lygiagrečių, arba j. kareivį Grybą keturiose kelti ant turniko, kaip lygiai yra pasenęs dalykas, kad artilerija šaudytų iš neuždengtų pozicijų. Daug kaltės šioj srity tenka primesti ir mokomųjų kuopų pedagogų personalui, kurie, kasmet išleisdami visam pulkui dvigubą instruktorių skaičių, nenurodo, sakysime, nepilnai supranta paaikškinti būsimam artimiausiam naujoko ar eilinio auklėtoju, kaip jis turi žiūrėti į fizišką lavinimą.

Kadrinis turi žinoti nors pagrindinius bei elementarinius dėsnius iš fiziologijos, kuriuos kiekvienas būrio vadas žino, kad galėtų geriau suprasti apie judesių įtaką žmogaus organizmui. Neliesiu čia programos bei naujų metodų mokymo, kurie liečia kadro viršininkus, bet tik paminėsiu kelis pavyzdžius iš fizinio auklėjimo veiklos dalinių tarpe, kas liečia veik nuolatines klaidas ir nenormalumus gimnastikos pamokose, nekalbant apie kitus žaidimus, kurie bus tik vasaros sezono metu.

Laikau apsileidimu tarnyboj, jeigu kadrinis, o ypač dar liktinis, išsivedęs jaunų kareivių būrį, vietoj vakarinio pasivaikščiojimo, padaro kelis kilometrus „bėgte“ arba moko vaikščioti mokomu žingsniu. Nuklydo nuo programos ir veikia savo nuožiūra. Inicijatyva geras dalykas, bet, deja, šiuo atveju ji netikusi ir už tokią iniciatyvą reikėtų tinkamai atlyginti. Kam savavaliauti ir varginti žmones tokiais užsiėmimais, kurie tuo metu nenumatyti. Jeigu būrys ar skyrius bėga, tai, man rodos, yra jau tokia pagrindinė taisyklė, kad tas, kuris šį bėgimą komanduoja ir tvarko, irgi turi atlikti tą pat, ką ir kiti, bet to labai dažnai trūksta.

Labai skaudžiai atsiliepiantis į visą mūsų dalinių tvarkymo sistemą fizinio auklėjimo ir lavinimo srity reiškinys, tai didelė stoka pavyzdžių (pratimų, jude-

sių, žaidimų), kaip reikia gimnastikos pamokas nors šiek tiek įdomiau pravesti. Juk nėra malonesnio dalyko, kaip gimnastikos pamoka, jeigu ją nors vidutiniškai sutvarkytą praveda. Monotoniškumas užmuša norą ir pamėgimą dirbti, kad ir geriausią ir mėgiamiausią darbą. Tas pats ir gimnastikos pamokose. Reikia tik nors truputį noro ir pasiryžimo šioj srity, o kareivis, atėjęs į gimnastikos pamoką, neieškos priemonių, kad tik kaip nors greičiau paspruktų į kareivinę, bet didžiausiu uolumu visa seks ir vykdys.

Kaip nuobodu ir nepakenčiama, kai per visus metus kiekvieną dieną gimnastikos pamoką pradeda bėgimu ir baigia žaidimais „trečias bėga“ ar estafete („belaisviai“). Juk šimtai įvairiausių žaidimų knygoj „Žaisk“, kodėl gi nepaimti iš bibliotekos ir nepasiskaityt, kodėl gi būrio vadą neklausi, jeigu matai, kad pravestos pamokos lieka neįdomios. Tai apsileidimas šioj srity, kurį turim taisyti.

Tik naujai atvykusiam naujokui į karių tarpą, kur iki šiol jis, gal būt, nematė ar bent nesuprato, kodėl kūno mankšta yra taip branginama, šitokie pamokų pravedimai slegia dvasią ir jėgų parodymo nuotaiką.

Žmogus, kaip ir kiekvienas gyvis, turi įvairias gyvenimui reikalingas priemones, kurios suformuotos kūne, todėl jas reik mokėti ir tobulinti ir branginti. Eilinis gal tokių dalykų pilnai nesupranta, todėl kadrinis per gimnastikos pamokas turi atsitiktinai bent paviršutiniškais bruožais paaikškinti, kad, pav., nuovargis pasireiškia širdies smarkiu plakimu, išbalimu ir t.t. Kartoju, kad tik atsitiktinai, kad nemanytumėt esą statau kokius nors didelius reikalavimus.

Neturi kadriniai parodyti toki menką supratimą gimnastikos pamokose, kurį jau kiekvienas visiškai neišlavintas asmuo pastebi, kaip, pav., bėgant būriui ar skyriui grindiniu, liepti šokt ant vienos, vėliau ant kitos kojos, arba įvairūs persivertimai per galvą ant gruodo. Atminkit, kad žmogaus neįpratusio kūno dalyks nuo tokių sudėtingų judesių, kuriuos tenka atlikti vos atvykusiam į dalį, smarkiai nukenčia, jeigu nežiūrėti, kur ir kokioj vietoj tą ar kitą judesį jie atliks. Kelio ropių sužeidimai, kojų riešų nyksterėjimai arba nugarkaulio skausmai dažnai pasitaiko dėl tokių pamokų.

Mano nuomone, pulko arba mažesnių dalinių kadras turi nors triskart per metus susirinkti ir aptarti savo klaidas ir pasiūlyti dalinių vadovybei projektus klaidoms išvengti. Vadovybė tinkamai minimą reikalą sutvarkys. Nereikia susnūdimo, bet darbo, o tai daugiausia gali atlikti tik artimiausi kareivių viršininkai, kurie yra ir bus viso kareivio tarnybos laiko geriausi stebėtojai.

Nuolatinės lauko linijos

Ten, kur vielų ryšiai turi pasilikti ilgesnį laiką, laikinos lauko kabelio linijos paprastai pakeičiamos nuolatinėmis linijomis. Nuolatinės linijos savo ruožtu dar rūšiuojamos dvejai: normaliosios (susiėkimo ministerijos žinybų pavyzdžio) nuolatinės linijos ir nuolatinės lauko linijos; šios vadinamos dar palengvintomis linijomis arba kai kur (lenkai) pusiau nuolatinėmis linijomis. Kadangi pas mus jau prigijęs ir vartojamas terminas — **lauko kabelio linijos**, tai dėl vienodumo geriau tiktu pavadinimas — **nuolatinės lauko linijos**. Nuolatinės lauko linijos nuo normalių nuolatinųjų linijų skiriasi tuo, kad joms vartojama lengvesnė ir paprastesnė medžiaga, o dėl to, tokias linijas tiesiant, reikia mažiau jėgų ir laiko. Normalus tokių linijų veikimo laikas, patvarumas — 1—2 metai.

Taikos meto sąlygose nuolatiniam kariuomenės ryšiams tiesiamos normaliosios nuolatinės linijos, o karo metu, kai nuolatinųjų linijų patvarumas ne toks svarbus, bet svarbu, kad su turimomis jėgomis ir priemonėmis kuo greičiau ir kuo daugiau būtų padaryta, tad ilgesnio veikimo vielų ryšiams bus tiesiamos, kaip jau nusistatėm vaidinti, nuolatinės lauko linijos. Tai pasitaikys kai kuriais atvejais divizijos, o normaliai aukštesnių už diviziją junginių ryšių tinkluose, ypač buvusiose prieš užimtose vietovėse, kur nuolatinis taikos meto vielų tinklas bus sunaikintas.

Dėl to taikos meto mokyme, šalia kabelio ir normalių nuolat. linijų, reikia skirti ne mažiau laiko ir nuolat. lauko linijoms. Dėl stokos bet kokių tam mokymui savų šaltinių nuolatinųjų lauko linijų tiesimo praktika iki šiol daug kur buvo arba visai apleidžiama, arba jeigu ir buvo daroma, tai labai įvairiai, kiekvienoj daly kitai. Šis straipsnis dar neturi tikslo kalbamą reikalą galutinai sutvarkyti, suvienodinti, tad į žemiau duodamas normas nereikia žiūrėti, kaip į galutines ir nekeičiamas, priešingai — laukiama sveikos kritikos; žemiau surašytus davinis siūloma imti, kaip medžiagą praktiškam mokymui ir laukiama, kad, pasirėmus praktiškais patyrimais, šiuose pat puslapiuose bus patiekta kritiškų įvertinimų, kurie bus sunaudoti nustatant statutines normas.

I. Linijų medžiaga ir jos transportas

Kartys (vietoj stulpų): 6—6,5 m ilgio, 8—9 cm skersmens laibgaly; jų normalus apkrovimas — 2 dvilaidės linijos (4 laidai); didžiausias leistinas apkrovimas — 4 dvilaidės linijos (8 laidai); perėjimui per kelius imamos kartys 8—8,5 m ilgio, 8—9 cm laibgaly; 1 km reikia 15—20 karčių, kurių skaičiuje dvi 8—8,5 m.

Viola: geležinė cinkuota 2 mm ir bronzinė 1,5 mm; rišamoji tokia pat.

Izoliatoriai ir kabliai III tipo; kontroliniams stulpams imami III t. izol. su dvigubu kakleliu.

Stulpai sutvirtinami tik atotampomis, kurioms vartojama 3—4 mm gelež. cink. keturlinka viela; atotampoms ant stulpo prilaikyti įkalami paprasti didesnio išmatavimo viny.

Sujungiamos vielos tutelėmis; bronzinės vielos jungiamos varinėmis tutelėmis, geležinės vielos — aliumininėmis tutelėmis.

Kartys gali būti žalios ir nenuluptos, iš miško tiesiog vežamos į ruožą; jeigu turima laiko — nulupamos ir išdžiovinamos.

Karties viršūnė nupiaunama stogeliu; atstumas tarp įsuktų kablių iš vienos pusės 50—60 cm. Vienam kilometrui reikia medžiagos:

Eilės Nr.	Medžiagos pavadinimas	Vienai dvilaidėi linijai		Dviem dvilaidėm linijoms		Keturioms dvilaidėm linijoms	
		Vienetų	kgr.	Vienetų	kgr.	Vienetų	kgr.
1	Karčių 6 m	15	750	15	750	15	750
2	„ 8 „	2	160	2	160	2	160
3	Ryšulių g. c. vielos atotampoms	1	30	1	30	1	30
4	Dežutė vinių 10 cm	1	1	1	1	1	1
5	III tipo izoliatorių su kabliais	32	18	64	36	128	72
6	III tipo izoliatorių su kabliais dvigubu kakl.	2	1,5	4	3	8	6
7	Bronz. vielos 1,5 mm	2 km	35	4 km	70	8 km	140
8	Tokios pat rišamosios vielos	30 m	0,5	40 m	1	120 m	2
Viso		—	996	—	1051	—	1161

Čia paimtas žalių karčių svoris, o išdžiovinotos bent trečdaliu lengvesnės.

Visą šią medžiagą galima pavežti 2—3 por. vežimais arba 3 tonų krovinių automobiliu. Jeigu automobiliui duodama dėl karčių priekaba, tai 3 tonų auto paveš 3-jų km medžiagą. 5 tonų krovinių auto su priekaba paveža 4—6 km medžiagą.

Vežant geležinkeliais: 15 tonų 6—7 m ilgumo vagonas paveža 40 km dvilaidės linijos medžiagos be karčių, o 15 tonų 10 m ilgumo vagonas paveža 16-ai km karčių.

II. Įrankiai (vienam linijų tiesimo skyriui)

1. Nuolatinųjų linijų tiesimo įrankių dėžė	1
2. Krijų vielai išvynioti	2
3. Vielai pakelti šakučių	2
4. Kopėčiukių vietoj nagų į stulpus lipti 5 m ilgio	5
5. Kirvių	2
6. Gairelių linijai trasuoti	3
7. Žemės grąžtų	2
8. Kastuvų	6
9. Dalbų (laužtuvų)	3
10. Piūklų didelių	1
11. Vienarankių piūklų	1
12. Trambuotojų (bobų)	2

III. Darbo vykdymas

Lauko ir normalių nuolatinųjų linijų tiesimo pagrindinis vienetas — **nuolatinųjų linijų tiesimo skyrius**, susidedas iš 2 pusk. ir 16 eilinių.

Išmikliant linijų tiesėjų turėtų būti maždaug toks pajėgumas: per vieną dieną 10-iai km padaro:

a) stulpus sukerta ir sukrauna	1 skyrius,
b) stulpus suveža į ruožą ir išvežioja	1 „
c) stulpus pastato, žiūrint grunto	1—2 „
d) ištiesia dvilaidę liniją	1 „

Jeigu linijų yra daugiau, kiekvienai dvilaidėi linijai skiriamas 1 skyrius. Pirmasai skyrius pradeda uždėti laidus, kai stulpų jau pastatyta apie 1 km. Ties-

dami keli skyriai ant tų pačių stulpų kelias linijas, dirba su distancijomis irgi apie 1 km. Suvestiems iš kelių skyrių būriams vadovauja karininkas.

Darbo paskirstymas.

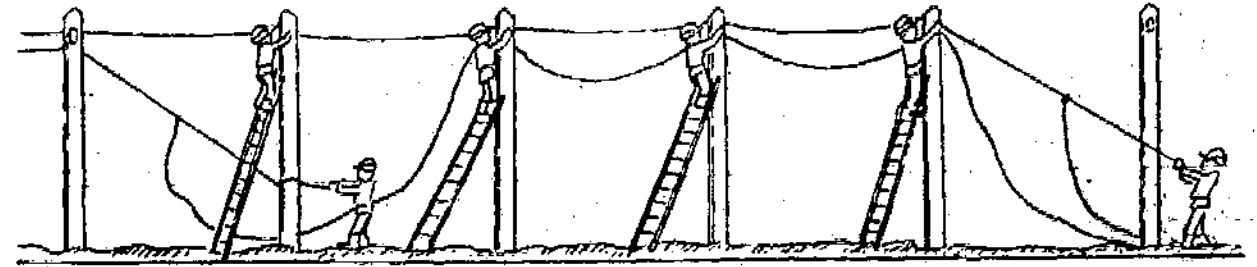
Žmonių skaičius		Kokį darbą atlieka	Į r a n k i a i
pusk.	eil.		
Stulpų statymas			
	2	Žymi stulpų vietas	1 kirvis, 3 gairėlės, atitinkamas kiekis pažymėti stulpų vietoms kuoleliu, matuojamoji juosta arba tam tikras pasidarytas matas, arba matuojama žingsniais.
1	4 (2 por.)	Gręžia stulpams duobes	Kiekvienai porai: 1 žemės grąžtas, 1 kastuvas, 1 laužtuvas (dalba) ir 1 metras.
	2	Stulpus sutvarko ir įsuka kablius su izoliatoriais	2 grąžtai, 1 vienarankis piūklas, 1 metras ir atitinkamas kiekis kablių su izoliatoriais.
	4 (2 por.)	Stato stulpus	Kiekvienai porai: 1 kastuvas ir 1 trambuotojas (boba).
1	4	Stulpus sutvirtina, pašalina iš ruožo medžius ir stambias šakas	1 kirvis, 1 piūklas, 2 kastuvai, 1 laužtuvas, 2 universalinės žnyplės, 1 kopėčiukės, atitinkamas kiekis atotampoms vielos ir vinių.
2	16	Laidų uždėjimas (1 dvilaidės linijos—žiūr. paveikslą).	
	4 (2 por.)	Išvynioja vielą ir suduria	Kiekvienai porai: 1 krijas vielai išvynioti, 1 universalinės žnyplės, 1 plokščios žnyplės, 2 suktukai tuteliniam sudūrimui, 1 monteriškas peilis ir atitinkamas kiekis tutelių.
	2	Pakelia ant stulpų laidus ir pašalina smulkias medžių šakas	1 pakeliamos šakutės ir 1 šakoms kirpti žirkklės.
	2	Įtempia vielą	Kiekvienas žmogus po 1 virvę su varliuke.
	4	Riša vielą prie izoliatorių	Kiekvienas žmogus: 1 kopėčiukės, 1 universalinės žnyplės, 1 įrankį įdribimams matuoti ir rišamosios vielos.
1	4	Atlieka padedamosius darbus: kryžiuoja, pašalina medžiagos likučius, galutinai ruožą apžiūri, nuvalo.	1 p. blokų su varliukėmis, 1-2 kopėčiukės, 1 kirvis, 1 univ. ir 1 plokščias žnyplės, 2 suktukus tuteliniam sudūrimui, rišamosios vielos.
2	16		

Matome, kad lauko, kaip ir normalių nuolatinių linijų tiesimo darbas susideda iš dviejų dalių: stulpų pastatymo ir laidų uždėjimo. Jeigu norime, kad tas darbas būtų daromas kartu, reikia 2-jų skyrių; be to, laidams uždėti kiekvienai dvilaidėi linijai reikia 1 skyriaus. Jeigu tik vienas skyrius dirba, tai jis pirma turi pastatyti stulpus, o paskui grįžti ir uždėti kiekvieną porą laidų atskirai.

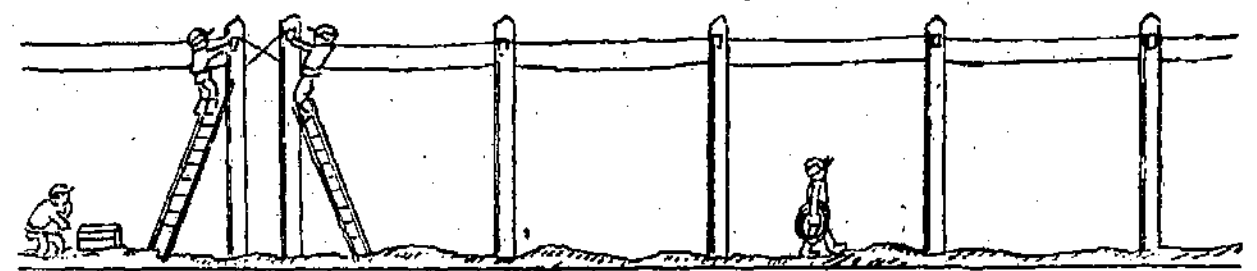
Izoliatoriai jau turi būti ant kablių užsukti, kitaip tie du žmonės įsukti kablius į stulpus ir užsukti izoliatorius nespėtų; jeigu izoliatoriai neužsukti, tai

Vielą išvynioja, pakelia ją ant stulpų ir apkarpo smulkias šakas

Vielą įtempia ir ją riša prie izoliatorių

Kryžiuoja, galutinai ruožą sutvarko

stulpus statančiam skyriui reikia duoti dar 2 žmones. Kadangi kartys laibos, tai į jas lipti vietoj nagų vartojamos kopėčiukės. Vielos prie izoliatorių rišimas, atotampų įrengimas ir kitas darbas atliekamas normalių linijų tiesimo taisyklėmis. Duobės stulpams kur galima išgręžiamos su atitinkamo diametro žemės grąžtais.

Skyriaus sudėtis paimta minimalė, kuri atrodo dar gali savarankiškai atlikti vieną kurią linijos tiesimo darbo dalį.

Mjr. Šepetyš

Kariškos muzikos kilmė

Kariški muzikos instrumentai buvo žinomi jau gilioje senovėje. Anglų mokslininko Gardener Vilkinsono tyrinėjimai rodo; kad dar 1600 metais prieš Kristų senovės egiptėnai turėjo savo rūšies karo orkestrus. Apie tai liudija iki šiol užsilikę senovės raštai ant papiruso (dideli augalai, ant kurių lapų egiptėnai darydavo užrašus, nes popieriaus tuomet nebuvo).

Pas europiečius muzikos instrumentai kariuomenėje ilgesnį laiką buvo vartojami tik įvairiems ženklams pareikšti bei signalams. Senovės lietuviai vartojo trimitus, germanai ragus, senovės romėnus šaukdavo į kautynes vadinamoji tuba ir t. t.

Būgnas, kaip muzikos instrumentas, pateko į Europą iš Azijos, kada laukinių azijatų gaujos užplūdo Europą. Būgno reikšmę tais laikais padidindavo paprotys apmušti jį kurio nors žuvusio žymaus priešininkų vado oda.

Kariški muzikos instrumentai buvo kiek patobulinti viduramžių laikais. Tais patobulinimais ypatingai rūpinosi riterių ordinai.

Pagaliau 18-ojo šimtmečio pradžioje Prūsijos karalius Fridrichas Vilhelmas I įvedė savo kariuomenėje pučiamas dūdas ir organizavo pestininkų muziką. Jo sūnus, karalius Fridrichas Didysis, suprassdamas, kokios didelės įtakos turi kariškoji muzika kariuomenės ūpi, įsakė organizuoti visose kariuomenės dalyse pirmuosius kariškus dūdų orkestrus. Jo pavyzdžiu pasekė ir kitos Europos valstybės.

Prancūzijos imperatorius Napoleonas žymiai padidino orkestrų skaičių savo kariuomenėje ir suteikė jiems puikias uniformas. Ypatingai pasižymėjo jo pulkų tamburmajorai (kapelmeisteriai), parinkti aukšto ūgio ir gražaus sudėjimo vyrai. Tamburmajorai turėdavo net per didžiausias kautynes žyguoti puolančių kareivių priešaky.

Vėliau kariškoji muzika nuolat tobulėjo.

Vand. Jun.

Dėl kultūrinių pramogų

„Kario“ Nr. 11 VI. Burkauskio iškeltas įdomus ir aktualus karių kultūrinių pramogų reikalu klausimas.

Tai iš tikrųjų jau seniai tvarkytinas dalykas, kurį tinkamai sutvarkius karių auklėjimui, švietimui bei lavinimui turėtų neabejotinos reikšmės. Džiugu būtų, jei šis dalykas artimiausioje ateityje būtų tinkamai suprastas ir įvertintas tiek pačios vadovybės, tiek pačių karių.

Kariams įvairių kultūrinių pramogų rengimo ir švietimo reikalą tinkamai sutvarkyti nesunku, nes pakankamai dalyse yra būtina karo tarnybą atliekančių išsilavinusių karių, kurie gali būti puikiais šios rūšies darbininkais.

Šiam rašinėly noriu iškelti daugiau konkrečių pasiūlymų kultūrinių pramogų ir, aplanai, karių švietimo reikalu.

Mano manymu, dabar, kada dalyse netrūksta žmonių, baigusių gimnazijas ir šiaip gerai prasilavinusių, kada neretenybė vienas kitas baigęs ir aukštąjį mokslą, šiuos žmones kaip tik reikėtų įtraukti į karių švietimo darbą, jų energiją, žinias ir protą reikėtų įkinkyti kitų karių lavinimui, kultūrinimui ir rengimui įvairių kultūrinių pramogų.

Karininkas, švietimo vadovas, turėtų turėti vieną ar kelis tokius karius inteligentus sau padėjėjais, kurie būtų jo „dešinioji ranka“.

Švietimo vadovas tokiems padėjėjams galėtų duoti tik bendrą veikimo planą, o šie jau jį detaliuotų ir atliktų visą kitą technikinį darbą, arba tokie padėjėjai galėtų sugalvoti originalių ir įdomių karių švietimui ir įvairioms kultūrinėms pramogoms dalykų, o švietimui vadovaujantis karininkas visa tai tik apbruotų, kai ką papildydamas ar atmesdamas.

Manau, jog taip dalyką sutvarkius ir įpareigojus vieną ar kelis energingus inteligentus karius rūpintis švietimo reikalais, nereikėtų skųstis kultūrinių pramogų trūkumų ir, aplanai, karių švietimu.

Taigi didelė ir brangi energija dar tebėra nenau-
dojama, kurią į darbą įkinkius būtų neabejotina nauda.

Štai keletas tokio būtinos tarnybos kario, esančio švietimo vadovo žinioje, darbo pavyzdžių:

Rūpintis, kad dalyje būtų surengtas paskaitų ciklas tiek iš kariško, tiek nekariško gyvenimo. Rengti reikšmingų sukaktuvių minėjimus ir t.t. Suieškoti dalies karininkų tarpe paskaitininkų, o jei galima ir iš pačių eilinių karių tarpo sugebančių šį dalyką atlikti.

Nuolatos rūpintis, kad kariai geromis sąlygomis pamatytų vertingesnes kino filmas ir teatro vaidinimus, kas, žinoma, turi neabejotinos auklėjamios reikšmės. Rasti kari, kuris prieš kino seansą ar teatro spektaklį paaškindytų turinį ir vykstančius orientuotų.

Žiūrėti, kad kariai būtų gerai supažindinti su gyvenamos aplinkumos įdomesnėmis vietomis: muziejais, paminklais, piliakalniais, kultūrinėmis įstaigomis, įdomesniais fabrikais ir kitomis vietomis. Rengiant ekskursijas į žymesnes vietas ir muziejus, rasti kari, kuris trumpai ir aiškiai vietoje su lankomuoju dalyku supažindintų.

Organizuoti dalyje muzikos, literatūros, scenos, sporto, šachmatų ir t.t. mėgėjų ratelius ir rasti žmonių, kurie jiems energingai vadovautų. Rengti įvairius teismus.

Žodžiu, darbo daug ir įvairaus, o dirbant dar daugiau atsirastų. Svarbu ir tai, kad dirbamas darbas sumaniai ir energingai būtų praveistas, ir į įvairių kultūrinių pramogų rengimo darbą būtų įtraukti visi, kas tik gali ir nori dirbti.

Taigi, norint pajvairinti karišką gyvenimą, inteligentai kariai turi imtis iniciatyvos, susitarę su dalies švietimo vadovu. Karių pritarimas, o viršininkų parama manau užtikrinta.

Jonas Str.

Aš ir drausmė

Feljetonas

Kol buvau nedrausmingas sodžiaus civilis, aišku, jokios drausmės nepažinojau ir turiu pasakyti, kad neturėjau nė tokio viršininko, kurio žodis ar įsakymas būtų lyg kirviu nukirstas, vadinasi, pasakyta — įvykdyta. Tiesa, šiaip galiu prisipažinti, kad tėvo įsakymus vykdavau, tik su sąlyga, kaip įsakymas man patikdavo. Gal taip ir būčiau nepažinęs jokios drausmės, jei nepakliūčiau į kariuomenę. Čia, draugžiai, per tam tikrą laiką įsitikinau, kad drausmė — plienas, viršininko žodis — geležis. O minėto įsitikinimo pagrindu buvo šiaip sau vidutinio malonumo įvykis tarp manęs — naujoko ir grandinio.

Po gardžių kareiviškų pietų, senu papratimu, atlingavau prie man skirtos lovos ir įvirtau į ją, taip sau su batais ir dargi kepurę užsidėjęs. Kojas, žinoma, susidėjau ant lovos galo briaunos, negalima gi paklodžių murzinti. Taigi guliu taip sau ir galvoju, kad kariuomenė beveik tas pats, kas ir namuose.

— Tamsta, jaunas kareivi Pundeli, prašau keltis, draudžiama nenusirengus miegoti. Reikia prisilaukyti nustatytos tvarkos. Čia ne tai, kas namie ant pečiaus, — pastebėjo grandinis.

— Matot, tamsta grandini, — mėginu aiškintis — esu praktiškai įsitikinęs, kad po pietų gera pusvalandį pagulėti. Sakau, — tai eina į sveikatą. Tiesiog nemalonu, — piktinuosi, — po valgio tuoj kibti į darbą.

Grandinis net susijuokė ir paraudo, lyg vyšnia prinokusi.

— Jokių pasiaiškinimų, o tik mano įsakymo klausyti — pasiūlo.

— Nieko, tamsta, — jau atsisėdęs kalbu, — taip nemandagu. Namie, būdavo, niekas dėl to neprikaišiodavo.

— Ar žinai su kuo kalbi? — aiškiu balsu pabrėžė. Po tokio smarkaus pareiškimo supratau, kad čia vis dėlto ne tėvas kalba, todėl nutariau pasiduoti grandinio valiai.

— Džiaukis naujoku esąs, — dar paaškinu man viršininkas, — šiaip turėtum kuo „pasiguosti“.

Pasirodo, kad drausmė ne armonika, kurią kaip nori taip tampai, o ir viršininkas ne juokdarys, kuris kareivio nedrausmingumą praleistų juoku.

Adolfas Rasutis

Eskadrilė miške

Aerodromo krašte, ties Nemunu, vartosi, lyg krisdamas rudens šalnų pakastas lapas, naikintuvas. Gale angarų, po padaryta palapine, tinklais bandoma užmaskuoti lėktuvas. Tinklas išpintas žole, bet, kad ir iš didesnio aukščio, per tinklą lėktuvas vis tik šiek tiek matyti.

Vėjo rodyklė, stipraus rudens vėjo pučiama, blaškosi ant angarų stogo. Pro angarų kampus, nešdamas pageltusius lapus, švilpauja vėjas. Artinasi lakūnų nemėgiamas ruduo. Tirštos miglos neleidžia išvysti ir pasimaudyti skaisčios saulutės spinduliuose. Iš niuraus, sugraudinto dangaus retkarčiais iškrinta nesulaikoma ašara. Įlindę į „kombinzonus“, vaikščioja apie lėktuvus lakūnai. Atsistoju ir aš prie savo Anbo IV. Liūdnas Anbukas. Jaučia ir jis rudeni. Nuo propelerio galo varvina krikštolinius vandens lašus.

Pasišaukia eskadrilės vadas ir įsako kartu su žvalgu surasti lauko aerodromą.

— Čia pažiūrėkit ir čia užsukit, o prie šio miškelio, aš manau, bus nebloga vieta, — rodė ir anglimi apibrėžinėjo žemėlapyje tinkamas aerodromui vietas.

— Štai čia, tai žinau, nes kartą jau buvau nusileidęs — įsikišo žvalgas.

— Pažiūrėkite ir čia, tik kad neišeitų iš šio keturkampio: Nemunas — Nevėžis — geležinkelis Kėdainiai — Jonava — Neris — Nemunas. Tinkamas vietas nufotografuokite iš 500 m aukščio plane ir 150 m perspektyvoje. Jei ir gerą rasite — netūpkite. Be to, niekam apie surastą aerodromą nepasakokite, nes mums reikės į jį persikelti, o kita eskadrilė, mums užsimaskavus, turės surasti. Renkitės ir varykite.

Kylame. Anbo plėšiasi nuo rasoto aerodromo ir, nepakilęs dviejų šimtų metrų aukščio, lenda į debesį. Sulaikau. Mums žemė reikia matyti. Pradėjome nuo Nevėžio iki Neries ir vėl atgal narstyti. Ir vienur ir kitur matyti pieva ar dobiliena, kur galėtum nutūpti, bet vis toli nuo miško. O mums reikia tokio aerodromo, kuriame nutūpę lėktuvus galėtume po medžiais sukišti.

Prabėgo Babtai, Vendžiogala. Prisiartina Labunava. Matyti Kėdainiai, Josvainiai. Pasukame apie Labunavą. Kelias veda į mišką. Pasekame. Šičionių kaimo ganykla, čia pat, prie miško.

— Fotografuok! Vieta gera, jei tik nešlapia, — reikiu žvalgui.

Subarška foto aparato uždaras, ir ganyklos su krūmais atsimuša plokštelėje. Suku aplink, žvalgas daro vietos schemą. Praeiname visai žemai.

— Geeraas! Surinkame abudu kartu. Grįždami dar pasisukinėjame, bet geresnio nerandame. Sugrįžome. Žvalgas pusgarsiai raportuoja vadui apie rastą aerodromą.

— Ryt nuskriskite su Albatrosu ir nutūpę padarykite vietos kroki ir smulkiai apžiūrėkite, — išklauses įsako eskadrilės vadas.

Parvežėme kroki. Dar kartą nuskrido pats eskadrilės vadas ir apžiūrėjęs nusprendė, kad rastame aerodrome gali nutūpti Anbo IV ir VI.

— Penktadienį, 7 valandą skrisime. Technikos karininkui 6 val. išsiųsti su automobiliu 2 mechanikus ir 4 eilinius kareivius, kad pasirengtų priimti lėktuvus. Maisto paimti vienai dienai, nes vakare grįšime.

Penktadienis. Žemai švaistosi lietaus debesys, bet dar nelyja. Užvedame ir bandomė motorus. Pakyla eskadrilės vadas. Paskui pasekame ir mes. Pažįstamais

keliais prilekiame Šičionis. Mechanikai aerodrome, patiesę tūpimo krypties maršką, laukia nutupiant. Nutupia vadas. Vienas po kito nusileidžiame ir mes.

— Iki 10 val. reikia užsimaskuoti, nes tą valandą išskrenda iš Kauno mūsų ieškoti. Pasirinkite savo lėktuvams vietas šiose krūmuose ir šakomis bei tinklais užsimaskuokite. Šakų ant sparnų neguldyti, kad pakilęs vėjas nesudraskytų sparnų drobės. Krūmus, kurie kliudys lėktuvus įtraukti, nukirsti, — nurodinėjo ir skirstė darbus eskadrilės vadas.

Anbo IV miške

Pasirenku savo Anbukui vietą tarp dviejų beržų ir taip užmaskuoju, kad joks priešas nesuras. Baigėme darbą ir lengviau atsikvėpėme. Tik dabar pamatėme, kad lėktuvus gerai užmaskavome, bet juos išduos didžiausia žmonių minia, kuri buvo susirinkus pažiūrėti lėktuvų. Aiškiname, kokių tikslu čia atskridome ir prašome, kad išsiskirstytų. Bet tuo tik dar padidinome žmonių smalsumą, nes sužinoję, kad dar atskris lėktuvų, nenorėjo skirstytis. Paprašėm, kad nors, kai pamatys lėktuvą, nebūtų lauže, o lįstų į krūmus.

Žmonių vis pilnas ir pilnas aerodromas. Vieni nueina — kiti ateina. Atklegėjo ir dvi pradžios mokyklos su mokytojais.

— Kaip čia jums su vaikais, kurie suaugusius moko, darbas sekasi? — klausiu vieną mokytoją.

— Šiame kaime dirbu jau devyneris metus. Ir metai po metų vis darbas lengvėja. Anksčiau pasitaikydavo, kad vienas kitas vaikas sunkiai lietuviškai kalbėdavo, dabar tokių vis rečiau ir rečiau.

— Kur šie lėktuvai pirkti? — klausia panelė mokytoja.

— Čia mūsų pačių darbas. Tai inž. plk. Gustaičio prakaito vaisius.

— Tai čia Anbo. Mat, parašo nemačiau, o apie juos daug skaičiau ir girdėjau. Tarp kitko, ką reiškia užrašas „Anbo IV“.

— Sutrumpinta: „Antanas naujakuris buvo ore IV kartą“, — kažkas juokais paaiškino.

Pirmoji mano Sargyba

Prisimenu, o ypač daug pripasakoja mūsų tėvučiai. Girdi, praneša „vaitas“, kad tokių ir tokių metų gimusius vyrus ims rekrutais, „novobrancais“. Nusimena draugai ir geltonkasės draugės. Net ašaras išspausdavo iš akių, net skausmas užkimšdavo gerklę ir uždusindavo krūtinę. O ypač nusimindavo tie, paskirtieji į kariuomenę, mūsų lietuviškų laukų jauni berniukai.

Dingo rusas. Atgijo jauna lietuvių valstybė. Čia taip pat reikėjo eiti tik jau ne rekrutais, bet naujokais. Ir kur gi nereikės?! Čia lenkas dantis kalena, čia bermontininkų gaujos lenda, čia bolševikai.

Iš karto lyg ir bijojo kai kurie mūsų berneliai eiti į kariuomenę, širdys jų drebėjo. . . Tačiau pamatėm, kad išeina mūsų berneliai ne į prapultį, ne ligos susirasti, bet į gyvenimo mokyklą, kur sveikata diegiama ne tik kūnui raumeningam, bet ir neramiai žmogaus dvasiai. Išeina išmokti tėvynės ginti, išalkusius tėvynės priešus atremti, kurie kėsina mūsų šalies gyvybę užgniaužti. Išeina tingūs, surumbę, lėti berneliai, prie arklo ir dalgės pečius sulenkę, o kai sugrižta sunku ir pažinti, akimis tikėti nesinori. Sugrižta berneliai tiesūs ir žvalūs. Ir kalbėti nebijo, ir nuo žmonių akis baido į žemę nenuleidžia. O visur drąsūs, visur pirmi.

Jau ir tėvučiai nebijo, kad jų sūnūs į kariuomenę eina. Jau didžiuojasi, kaip pridėra, ir sako: Va, mūsų Jonas, Simas į kariuomenę priimtas. . . Jau ne ašaros, bet juokas ir dainos tuos laiminguosius išlydi.

Kai aš tarnavau. . . O, jau keturi, penkeri metai prabėgo. Buvo dar tada visokių. Bet pabuvom, pasimokėm ir jau kitokiais vyrais tapom. Ė, mus dar senieji mulkino. Visokių išdaigų su mumis padarydavo. Prisiminus net nusišypsoti turi.

Kad ir su tarnyba. Senieji mus gąsdina. Girdi, tam stovint sargyboje taip atsitiko, ana kitam kitaip. Mes, jaunieji, klausom, kad čia vieną peršovė, čia kitam dantis išėmė ir šautuvą nušvilpė. . .

— Ne. Turėtų būti Anbro IV, t. y. Antanas ir Bronė. Konstruktoriaus ir jo motutės vardų pirmieji skiemens. Kad geriau skambėtų, „r“ iškrito ir likosi tik Anbo. O „IV“, t. y. Anbo tipo eilinis numeris. Jau turime šešis Anbo lėktuvų tipus, — pataisiau.

10 val. 25 min. nuo Babtų atskrenda Anbo IV. Žmonės sulenda į krūmus. Pralekia viena, sugrižta antra puse, bet mūsų aerodromo nemato. Pasisukinėjęs nulekia tolyn.

Pradėjo lyti. Apdengiame motorus, ir patys sulendame po eglėmis. Mokytoja, vesdama vaikus į mokyklą, lyg norėdama mums patikti, pusbalsiai niunuoja:

„Susispiessit krūvon, Lietuvos sakalėliai,
Išblaškykit miglas jūs galingais sparnais“.

Jos dainą nustelbia vėl pasirodžiusio Anbo IV motoro ūžesys. Suka ratą po rato. Ar mato mus, ar ne? Mes nesirodom. Pasuka atgal.

Ir vėl sėdime po eglėmis. Dar prasineria keli lėktuvai. Surado ar nesurado, sužinosime grįžę į Kauną.

Verčiame šakas nuo tinklų. Atraišiojame virves ir išridename kilti.

Pilotas A. M.

Šiur! Ne juokais pečiuose pradėjo gyslos tampytis. Nejauku buvo. Sargybos laukėme su tikra baime. Ir su tokia plika baime, jog į sargybinius žiūrėjome, kaip į didvyrius, kaip į berniukus paskirtus mirti. . .

O vieną kartą per vakarinį patikrinimą viršila paskelbia:

— Sargybon: tas, tas. . . — aš tik klausau. Širdis neramiai plaka. Pagaliau girdžiu: — Rudžius!

Vos-ne-vos išspaudžiau iš gerklės „aš!“. Išverčiau akis ir laukiu.

Draugai teiraujasi kaip jaučiuosi, kažin kas tikrina mano pulsą. Ir tik tą vakarą pamačiau, kaip jaukus tasai baltas kazematas su sveikų bernelių balsais, su pažįstamu draugų juoku. . .

Rytojaus dieną stojam skirstymui ir į sargybos būstą. Ė, jau mes sargybiniai.

Buvo vasara. Iš lauko dvelkė šilima, gatvės bei rajonų dulkės, musės.

Dienos metu pamainą atpyliau puikiai. Buvo malonu ir linksma. Į krūtinę lindo malonus, karštas oras, kuris tarsi atskilo iš raudonų sandėlio plytų, iš įkaitusios posto žemės.

Didžiavausi. Šimts pypkių! Juk ne juokai vykdyti tokią atsakingą tarnybą. Rodos, jauti, kad esi tikrai reikalingas tėvynei, tautai, kad prisidedi prie to valstybės kūrybos darbo.

Bet kažin kaip neramiai žiūrėjau į vakaruose gęstančią saulutę. Atėjo naktis. Iš rytų dangų užgulė sunkūs melsvi pilni lietaus ir audros debesys.

Sargybos vedėjas mus išrikiavo ir padarydamas staigų sukinį šuktelėjo komandą:

— Pamaina, ant peties! Paskui mane žengte marš!

Tvirti žingsniai skamba po gatvę. Čia vienas postas. Sargyba pasikeičia. Vedėjas staigiai pasisuka ir komanduoja. Va, mano postas. . .

Aš išplėstu žvilgsniu išmatuoju elektros lempučių išbręžtą ratą. Tą ratą iš vienos pusės supa raudonų plytų mūras, iš antros. . . juoda, tarsi aksominė uždanga, naktis.

Postas perduotas ir priimtas.

Vėliai tauška užkulniai, keistai metaliniai tarška šautuvai čiupinėjami kietų, it replės, pirštų. Pasipila žingsniai. Stiprūs ir ritmingi jie aidi tolyn į juodą šešėliais išpintą naktį.

Uodai įkyriai brukasi į veidą, į šnerves, kurios gėrė karštą, verdantį ir persunktą šiltu nakties vėsumu orą.

Šautuvą padėjau ant šovininės ir plačiais žingsniais pliekiau po postą. Šnibžda mindoma, sudžiūvus žolė. Ji ritmingai susilenkia ir sulūžta po kietu kareivišku batu.

Iš tolo aidi dirbtuvių, automobilių mašinų sukeltas miesto bruzdesys. Keistas, lyg požeminis, lyg prisunkęs slaptu grasinimu, supasi po nakties tylą, po mieguistą ramybę.

Buvo tvanku. Atmosferoje jautėsi keistas, neramus įsitempimas, jautėsi, kad iš rytų su vėsiu vėjeliu dvelkė drėgmė, audra ir nerimastis.

Vokai lipo Norėdamas sujudinti kraują, vaikščiojau mokomu žingsniu.

Kareiviškas Paradizis

1. Rajone saulė
tango šoka
ir kazematuose
smagu! —
Rašai: — pragydo
sode špokas
ir piemens
ieško jau ragų... —
Žinau tas kaimo
džiaugsmo dienas,
mėnulio juokus
naktimis:
kartais su ja...
o kartais vienas
braidai
padangės akimis.

2. Pas mus jau
Nemunas išėjo
Neris
skalaujasi plačiai
ir sprogti
rengiasi alėjos —
greitai dulkės
visi keliai!
Aplinkui
nuotaika pakito,
ištirpo
sniegas patvoriais:
smagus išjoji
anksti rytą
ir grįžti —
vėlai vakarais!

3. Jau aš, brolau —
ne tas Antanas,
kur pernai
arė dar laukus:
žinok, pulke
kitaip gyvenas,
nors karo mokslas,

nėr sunkus!...
Rytaiš kai saulė
Nery nardos,
balnojame
eiklius žirgus —
prie šono tviska
plieno kardas —
ir traukia jojose per miškus.

4. Tikrai gražu,
kai miklūs vyrai
ant žirgų
laikosi tvirtai. —
Pavasariu
alsuoja girios
ir vien tik —
saulę tematai!..
Tu nežinai, brolau,
kaip gera —
būti kareivių
Lietuvos!..
kai apie laisvę
girios šnara
ir paukščiai
gieda pagiriuos.

5. Kad tu matytum
mūsų jomas,
jaunyste
degančius veidus:
mes
nepažįstame pavojaus —
karys —
drąsus ir išdidus!
Padangėm paukščių
voros grįžta
ir saulę
nešas ant sparnų,
o mes —
žaliuojančią jaunystę
tėvynei
nešam dovanų. —

6. Ten pamiškėj
pragysta šūviai —
„maksimas“
spiaudo ugnimi!..
už miško
išneria lėktuvai —
padangė
daros nerami... —
O panery,
kur akys mato —
atakon
rengiasi būriai:
parengti
durtuvai,
granatos
komandos laukia
nekantriai!

7. O kas pavys
husarų šuolius,
jų staigų
smūgį atlaikys?!.. —
žaiibu mes skruodžiam
plačius tolius
ir turim —
sakalo akis!
Gražiai pro Kauną
Neris teka
ir aidi
kariška daina —
čia mes
išmokstame atakų —
mums nebaisi
ir dargana!.. —

8. Lietuvis
nuolaidos nežino
nuo priešų
gindamas namus:
kada
pavojuje tėvynė,
mes —
visas kraštas
neramus!
Mėnuo
kai maudosi Neryje
nakčia
mūs mylimos šalies:
drąsa vulkaniškai
atgyja: —
kovoje —
lietuvis ištesės!

Jonas Rackevičius

Į galvą smelkėsi visoki praeities vaidiniai. Vieni iškildavo, sumirgėdavo ir dingdavo, kad čia pat iškiltų antri. Prisiminiau visus pasakojimus apie... plėšikus, šnipus. Akys plačiau išsiplėtė ir mėtėsi po postą.

Kad taip užpultų? Primerčiau vieną akį ir kiekiau spustelėjau šautuvą. Taigi, nesnausčiau, bet postą neapleisčiau nė minutei. Te žino, kad aš lietuvių kareivis... ir... šautuvą, o ne... pagalį turiu... rankose...

Mintį baigiau iš lėto primušdamas koją ir šautuvą įleisdamas į rankas. Lyg tyčia, prieš pūšimtį žingsnių kažin kas rūko papirosą.

Prisiekiu savo galva — papirosas ir tiek. Ugnelė raudona, apvali, ištiškus juodam, aksominiam nakties paviršiuje. Ir dar kaip! Visai prie pat žemės...

Įkvėpiau kūbinį metrą oro ir kietai suspaudžiau lūpas. Miegas... ė, dingo. Jo tarsis nebuvo niekada, niekada...

— Kas čia?

Tyla. Uodai zirzia, kaip zirzė, miestas alsuoja tuo specifiniu bruzdesiu. O aplink tyla.

— Kas čia?

Vėl tyla. O va, kitas papirosas. Greta, per kokius du žingsniu. Ir juda. Slenka pamažu pirmyn.

Buvo karšta. Ant kaktos prakaitas.

— Kas čia? — surikau iš visų jėgų.

Šautuvo užraktą sutarškinau, kaip tik sugebėjau, didžiausiu triukšmu. Bet tyla, nors ir užmuškite mane. Nei jokio balso, nei jokio šlamesio. Tyla su zirziančiais uodais ir miesto triukšmu.

Padariau du netvirtu žingsniu pirmyn. Vienas papirosas ėmė ir pranyko. Na, manau sau, sudie, mielas poste, dabar tikrai mane atakuos.

Laukiu. Nieko.

Pamanykite, kažin kas mane sujudino. Va, sakyč', iš vidaus. Du žingsniai ir aš pas tą papirosą. Nė pats nežinau kodėl išdrįsau. Bet išdrįsau, nors... nors nieko tokio ten nebuvo.

Vargais vargeliais suradau žolėse kas taip klas-tingai rūko, o tai buvo šv. Jono vabaliukas.

Ats. Rudžius

Kun. A. Sabaliauskas
Karo Ligoninės Kapelionas

Svečiuose pas suomių karius

Kalevalos šimto metų sukaktis iškilmėse man, esant Suomijoje, Suomių Kario (Suomen Sotilas) redaktorius, pastorius R. Tiivola suteikė progos ir malonumo aplankyti suomių karius. Jis kartu yra 4-jo

papročiu pavaišino kava. Ramovės sienos išpuoštos pulko vadų paveikslais, kurie vadovavo pulkui dar švedų laikais. O ramovės prieškambarį per visą sieną daug pulko karininkų šaržuotų atvaizdų.

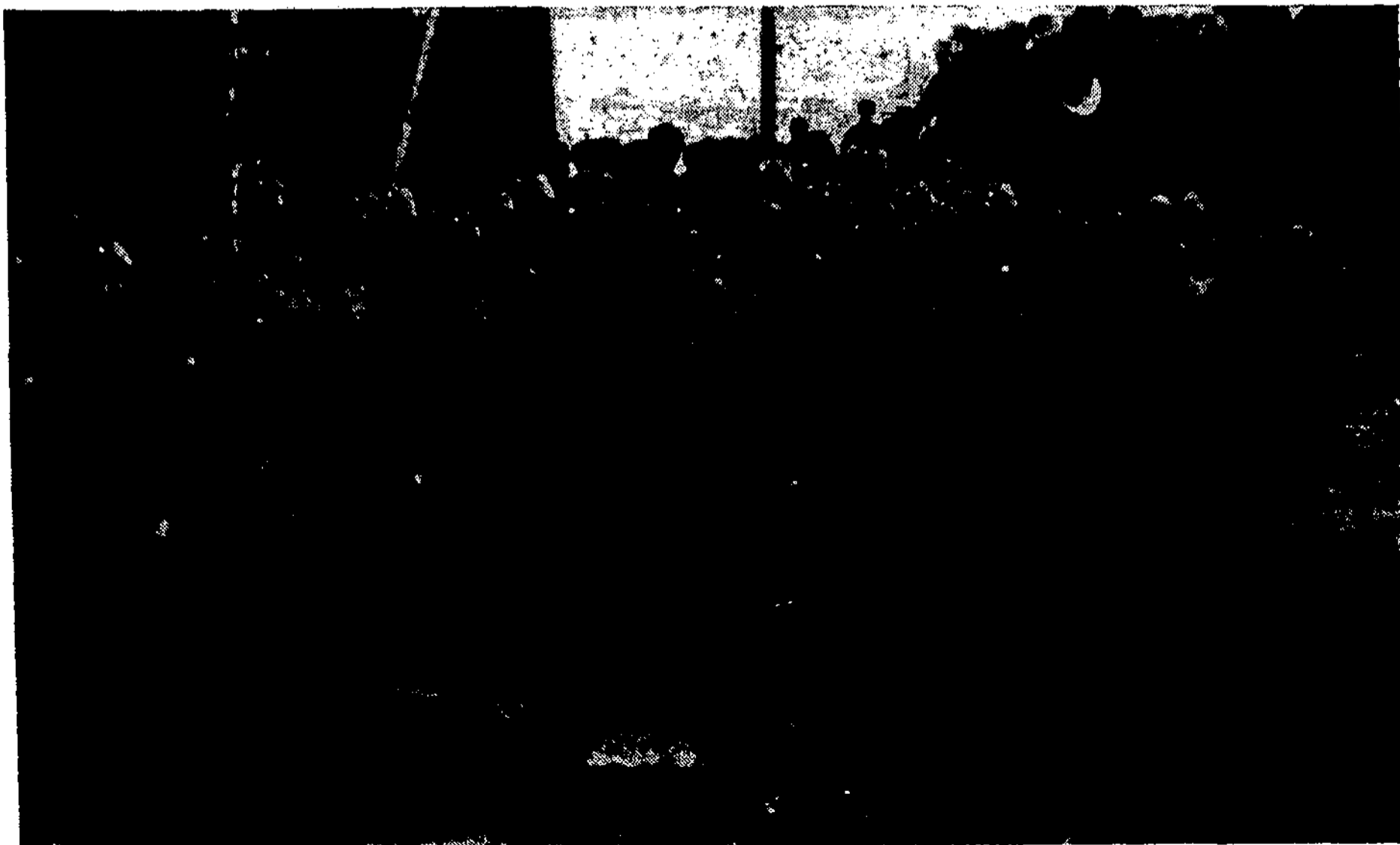

Prie 4-jo Uusimaa pulko kareivių ramovės (iš kairės) Marganavičius, kun. Tarvydis, pulko vadas, adjutantas, kan. Sabaliauskas, tvirtovės komendantas, redakt. Tiivola, konsulas Dr. Ölleris ir Dr. Mehlem

Uusimaa (Nylandijos) pėst. pulko kapelionas; pulkas stovi Suomenlinnos (Sveaborgo) tvirtovėje, saloje šalia Helsinkio. Kovo 7 dieną 12 val. laivu nuvykome į Suomenlinną; jūra dar tebėra užušalusi, ledu vaikšto ir čiuzinėja žmonės, o laivams tik pralaužtas takas. Kartu vyko mūsų generalinis konsulas p. Dr. R. Ölleris, Dr. Mehlem, p. Marganavičius ir kun. Tarvydis, kuris dabar Suomijoje gydosi; palydėjo pats p. Tiivola. Suomenlinnoje krante sutiko pulko vadas su adjutantu, o tvirtovės vartuose ir tvirtovės komendantas. Visų pirma nuvykome į karininkų ramovę, kur mus suomių

Suomenlinnos didžiulė sala pilna visokių statinių iš švedų, rusų ir dar kai kas jau iš suomių laikų. Švedai šią tvirtovę įrengė dar 1750 metais ir buvę sakoma, kas valdo Suomenlinnos tvirtovę, tas valdys visą Suomiją ilanką. Ir rusai ją paėmė tik vyliumi, papirkimu, nes švedas komendantas ją išdavęs rusams. Šiais laikais Suomenlinnos stori uolos sutvirtinimai nebeturi kariškos reikšmės, ir gynimo baterijos išmėtytos plačiai po Helsinkio salyno salas.

Po kavos nuvykome į didelę atskirą trobą, salę, pulko kareivių ramovę, kur sėdėjo suoluose keli šim-

4-jo Uusimaa pulko kariai
prie kareivių ramovės

tai kareivių su savo viršininkais ir orkestru. Dar ties durimis, iš oro pusės ant kareivinės durų plevėsavo suomių ir lietuvių vėliavos. Gal pirmą kartą, kaip Suomenlinna stovi, čia buvo iškelta ir mūsų trispalvė vėliava.

Pasisveikinus, p. redakt. Tiivola pranešė susirinkusiems, kokie svečiai atvyko. Orkestras sugrojo du lietuvišku maršu, tarp jų „Mes be Vilniaus nenu-rimsim“ (nors suomiai gal ir nežinojo, kad jam toks vardas) ir paskui popuri iš lietuviškų dainų. Dabar ant sienos iškabino Europos žemėlapi ir p. Tiivola paklausė kareivių: kas iš jų galėtų parodyti, kur yra Lietuva? Ne vienas pakėlė ranką, ir pakviestas prie žemėlapio ją parodė. Dar paklausė: kiek yra lietuvių? Ir į tai atsakė. Čia p. Tiivola trumpais bruožais nupiešė visą Lietuvos istoriją, papasakojo apie Lietuvos istoriją, apie Šaulių Sąjungą. Nustebau išgirdęs, kad kalbėtojas kalba švediškai. Mat, pasirodo, kad į šį 4-ji pulką surinkti visi švediškos tautybės kariai, nes Suomijoje yra 10% švedų, tai esą naudingiau, kad jie visus aiškinimus ir pamokas girdėtų gimtąja kalba. Tačiau komanduojama suomiškai. Toliau, p. Tiivola padovanojo mūsų konsului p. Ölleriui ir man po puikų leidinį apie suomių kariuomenę ir Šaulių Sąjungą „Suomen Puolustusvoimat“ (Suomijos gynimosi jėgos). Leidinys didelio formato 416 puslapių, pilnas iliustracijų ir net spalvotų. Tik suomiai moka taip gražiai knygas leisti. Pagaliau sugrotas Lietuvos himnas ir Lietuvos garbei sušukta triskart valio lietuviškai;

himno žodžius perskaičiau lietuviškai, o mūsų konsulas — švediškai.

Padėkojus už tą gražią valandėlę suomių karių tarpe, pasidarius sau jų nuotraukų ir atsisveikinus su p. komendantu ir pulko vadu, vykome dar į čia esamą nedidelę, 100 lovų, ligoninę, kurią aptarnauja 2 gydytojai ir 7 seserys.

Čia vėl pirmas dalykas kava su pyragaičiais. Stiprieji ligoniai, kurių čia dauguma, buvo surinkti į salę; joje daromos paskaitos ir atitinkamos pamaldos. Visų pirma buvo sugiedota šventa giesmė, o jai akompaniavo pianu pats pastorius Tiivola. Toliau patefonu sugrota keletas lietuviškų dalykų, o p. Tiivola kreipėsi į ligonius ir pasakė rodydamas į Europos žemėlapi ant sienos: Kas parodys, kur yra Lietuva, tam duosiu vieną markę (tai lyg mūsų litas)?

Išėjo vienas ligonis ir parodė. P. Tiivola išsiėmė markę ir duoda, ligonis kratosi, nenori imti, bet p. Tiivola privertė pasiimti, ir tas pasiėmęs nuėjo į savo vietą.

Čia aš turėjau padaryti trumpą pranešimą apie Lietuvą ir Kalevalos reikšmę mums. Ką ir atlikau suomių kalba.

Su plokštele buvo sugrotas Lietuvos himnas; jis taip pat čia buvo perskaitytas lietuviškai ir suomiškai, ir Lietuvai buvo sušukta triskart lietuviškai valio!

Dar nuotrauka, ir jau turėjome skubėti į priplauką, nes laivas jau šaukė važiuotojų. 16 v. 15 m. tokiu pat laivu ir tuo pačiu keliu sugrįžome į Helsinkio miestą.

Kariškoji drausmė

Kariuomenės jėga pareina nuo drausmės. Drausmės dėka, kada viršininkas gali kam nors įsakyti ir jo įsakymas privalomas vykdyti, galimas kariuomenės egzistavimas — valdymas. Labai klysta tie, kurie drausmę supranta kaipo vergiško klusnumo arba pareigos požymį. Drausmė reiškia kur kas daugiau.

Kad drausmė būtų gerai suprasta, reikia, kad karys, gavęs kokį nors įsakymą, persiimtų juo ir galvotų taip kaip viršininkas, o nebūtų automatas — mašina. Būti drausmingam — reiškia visiškai atsiduoti duoto uždavinio, įsakymo vykdymui, nesigailint savo fizinių né moralių jėgų, o kartais brangiausio turto — gyvybės. Aišku, kad žmogus užkariavo pasaulį ne vien tik fizine jėga, bet savo morale — geležine valia.

Todėl vien tik išviršinė drausmė, nepersiėmus jos dvasioje, yra menkas dalykas. Aklas, nesuprastas klusnumas žalingas. Intelektuali drausmė, gerai suprasta, nenuslopina savo aukštesnės formos — iniciatyvos.

Kariškoji organizacija reikalauja, kad atskiras individas — karys, įeinantis į visumos — kariuomenės vienetą, neturėtų laisvės išeiti kur nori (vietos atžvilgiu), arba atvykti kada nori (laiko atžvilgiu); jo laisvė suvaržyta bendros visumos labui. Be drausmės nėra kariuomenės. Žymus prancūzų psichologas Ardant du Picq yra pasakęs: „Kam mums didelė kariuomenė, jeigu jos tik pusė kariauja, o kita pusė visokiais būdais vengia kautynių. Geriau turėti kariuomenės perpus mažiau, bet drausmingos.“

Kariškoji drausmė ne išgalvotas dalykas, bet būtinas kiekvienos organizacijos reiškinys, ypatingai ka-

riuomenėje, kuri turi patį svarbiausią uždavinį. Drausmė atsirado visai natūraliai, tai aiškiai rodo mums karo istorija pradedant nuo seniausių laikų (Homero legendų) iki šių dienų. Drausmės svarbumą kariuomenėje gerai suprato Napoleonas ir kiti garsūs vadai, kurie, mokėdami paveikti į karių dvasią, su blogai aprengeta ir daug silpnesne kariuomene turėjo didelių laimėjimų.

Laimėti kautynes galima ne vien tik karių skaičiumi, techniškai gerai aprūpintų, bet né kiek mažiau tikėjimu laimėti. Šie faktai rodo, kad noras laimėti, tikėjimas, milžiniška ištvermė yra pagrindiniai dalykai. Didysis karas parodė, kad karas yra tragedija, kurioje svarbiausią vaidmenį atlieka gilus drausmės supratimas ir tikėjimas laimėti. Kada karys nuostoja pasitikėti — galas jam.

Šių dienų karo ginklai darosi vis komplikotesni ir jie veikia daug daugiau į žmogaus morale, todėl ir drausmė turi būti dvigubai didesnė, bet ji neturi būti akla, o sąmoninga. Tikro kario, kovotojo, sąžiningai vykdančio įsakymus ir duodančio save valdyti, drausmės supratimas turi būti: viršininkų pagarba ir meilė, pasitikėjimas jais ir savo bičiuliais kovotojais, kad jie kartais neprimestų jam, kad juos pavojuje apleido.

Keturi drąsūs kariai, kurie tarp savęs yra nepažįstami, nenorom puls liūtą. Keturi mažiau drąsūs kariai, kurie geriau kitas kitą pažįsta ir gali viens kitu pasitikėti (yra įsitikinę, kad vienas kitam padės) puls liūtą daug didesniu noru. Tais pagrindais remiasi ir kariuomenės organizacija.

Kav. jaun. ltn. Kukta

Lietuvis:

Kur Nemunas platus,
Kur Vilniaus bokštai,
Kur Baltija siubuoja vėjuos,
Ten už Seinų, kur girios ošia,
Čia jau nuo amžių mes atėjom,
Ir ažuolynuos aukurus užkūrę,
Praamžiaus laiminami buvom...
Ties Maskva ir ties Juodąja jūra
Kadaisi pasišvaistydavo lietuviai...
Ir garbę girių žemės kėlėm,
Ir buvo Algirdas, Kęstutis ir Vytautas...
Nors vėliau ir naktis mums šėlo,
Bet širvintai, Giedraičiai, Dauguva ir Radviliškis!
Ten žemė nusagstyta kryžiais pasakys:
Lietuvio vėliai čia kovota!
Ir nors dabar vėl niukias pietūs, vakarai —
Išskrisime kovon arais!

Latvis:

Su tavim, broli, senovėje atsimeni!
Ties šiauliais, kai sumynėme vokietį.
Atsimeni, kai bendrą laisvę gynėm,
Bet aš kritau sunkioj kovoj,
Ir priešas mindžiojo tėvynę.
Išėjom klaikiąją Golgotą,
Bet laisvės niekad neužmiršom:
Vaidenos mums seni laikai,
Senų gadynių pasakos mus guodė.
Ir vos tik ėmė dieną pranašaut rytai,
Išgrūdom nežinion verguvę juodą.
Bendroj kovoj sutrynėme šliužus.
Krauju tekėjo Dauguva plati,
Jos krantuose palikome daug kryžių
Ir laisvę iškovojom aukomis.
Nūnai ir vėliai niukias vakarai —
Išeisime kartu laimėti pasiryžę!

Estas:

Lietuvi, latvi, duokit ranką —
Aš irgi laisvas, kaip ir jūs!
Nors amžiais aš nešiau verguvės jungą,
Ir mūs šalies jau gandas buvo dingęs,
Bet kilom žygin saulę parsivest
Ir kilome nuo jūrų mėlynų...
Išėjome patrankų dainose,
Audringoj muzikoj kovos išskridom.
Ir debesis nuritome į šalį,
Sudėję laisvei tūkstančius aukų.
Sugrįžome ant jūrų krašto...
Dabar ten rasit mūsų žemę,
Mūs laisvą kraštą rasit ten.
O jei kada reikės išeiti,
Išeiti vėl už gimtą namą —
Išeisime visi drauge: estas, latvis ir lietuvis.
Nūnai matau migloti vakarai —
Išskrisime kovon arais!

Visi trys:

Nuo Suomų įlankos plačiosios,
Lig Nemuno tyliųjų vandenų —
Čia mūsų žemės, mūsų kraštas,
Čia mūs tėvų kapai seni.
Dabar nemindžioja juos priešų koja —
Mums jūra ošia, ir girios gaudžia mums.
Verguvę nešėme kartu,
Išėjome kartu skambion kovon —
Ir tenebando nūn mūs laisvę, kas išplėšt,
Ir mūs namus vergų skraiste uždengt —
Išeisime kovon visi!
Čia mūsų žemės buvo, yr' ir bus!

Kazys Bradūnas**Nujojo vyrai...**

Platus nutysęs
Plentas sužvanga —
Pulkas kareivių jojo, nujojo.
Jaunos sesulės
Varsto jau langus
Ir baltom rankom vyram pamoja.
Sužvengia bėriai,
Gandas nueina,
Kardai prieš saulę auksu sumirga.
Žilas artojas
Išgirdo dainą,
Pamatė savo sūnų ant žirgo...
Jok jok, sūneli! —
Čia tavo kelias.
Žalia jaunystė kovai juk gimus —
Ei, kad turėčiau
Jaunąją dalią,
Žaibu nujočiau plačiais arimais!..
Nujojo pulkas
Toli už šilo,
Tik sesės žiūri, ir džiaugias senis...
Raitelio širdį
Daug kas pamilo...
Vyrai nujojo į tolą kelią...

Kazys Bradūnas

Gerai atsargos kariai nelaukia raginimų

Mūsų tautos gyvenimo istorijos lapuose ryškiai atvaizduota, kad lietuvis dvasios kilnumu, karingumu ir tėvynės meile yra apdovanotas jau nuo seniausių amžių. Tuos faktus taip pat patvirtino ir mūsų nepriklausomybės kovos.

Tos kovos dėl tautos laisvės ir nepriklausomybės įrodė, kad ir tiek amžių mūsų tauta nešusi tą sunkiąją priespaudos ir verguvės našta, tiek daug iškentusi įvairių persekiojimų ir paniekimų, tačiau dvasioje liko ta pati pasiryžusi ir tėvynę mylinti tauta, to paties karingo ir kilnaus būdo, kaip ir prieš kelis šimtmečius. Štai vienas gražus ir kiekvienam sektinas pavyzdys, kurį ir noriu iškelti spaudoj.

Šiais metais šaukiant karo pratimams atsargos kareivius, pasireiškė tai, kad mūsų jaunimas diena po dienos ryškiau ir aiškiau supranta tą svarbųjį visos tautos ir tėvynės gynimo reikalą. Daugelis atsarginių, kurie šaukimo metu ką tik buvo atvykę apsigyventi iš kito apskrities ir dar nespėję įsirašydinti, sužinoję, kad jų gimimo metų vyrai šaukiami karo mokslui kartoti, be jokių raginimų ir kvietimų patys atvyko į rinkimosi punktus ir pareiškė norį atlikti karo pratimus, kad neatsiliktų nuo savo vienmečių. Jie pasitenkinę išvyko karo mokslo kartoti. Čia ir yra tasai gražus pavyzdys, kuris parodo, kad mūsų tautos atžalos jau gana pribrendusios ir aiškiai įrodo, kad myli savo kraštą, laisvę ir supranta tėvynės apsaugos bei tautos bendrus reikalus.

Toks reiškinys mūsų tautos gyvenime yra džiuginantis, nes aiškiai matome, kad mūsų tautos jaunoji karta taip pat siekia to, ko siekė mūsų pirmtakai ir

eina tuo pačiu garbingu keliu, kurį pramynė irėjo mūsų laisvės kovotojai.

Jei visa mūsų tautos jaunoji karta būtų toki pasiryžusi, tautiškai ir valstybiškai susipratusi, tuomet mūsų tautos ateitis būtų garantuota. Reikiant arba tėvynei šaukiant, nereikėtų kiekvieną atskirai raginti arba atskirais šaukimais šaukti, užtektų paskelbti spaudoj ir aišku, kad tokio susipratimo ir tautiško nusistatymo žmonės išgirstų tėvynės balsą ir stotų prie savo pareigų.

Tačiau dar nevisi yra supratę tą garbingą pareigą, dar yra lyg ir išsigimusio elemento, kurie arba nerangūs ir arba dar nesuprantą tautinės idėjos ir savo pašaukimo, nes ir gavę raginimą nesistengia atvykti laiku, o ir atvykę stengiasi kaip galima išsisukti nuo pareigos įvairiais sveikatos negalavimais. Gėda, ypač tiems, kurie nesupranta savo pilietiškos ir kariškos pareigos bei pašaukimo. Gėda prieš tuos, kurie, supratę šventą tėvynės gynimo pareigą, patys atvyksta nė kieno neraginami.

Tokius nesusipratėlius, arba kitaip tariant, nerangiuosius tautos narius, kurie šalinasi nuo savo garbingų tėvynės gynimo pareigų, reikia smerkti ir priversti juos būti tokiais, kokiais turi būti mūsų tėvynės sūnūs. Mūsų tautoj neturi būti išsigimėlių, bet visi turi būti kaip vienas, kad, išgirdę tėvynės balsą, stotų į bendrą krašto gynimo darbą. Čia yra mūsų visų šventa pareiga ne tik patiems eiti tuo garbės keliu, bet judinti ir tuos, kurie lyg per miglą žiūri į visos tautos bendrą reikalą.

Negarbinga būt tokiu kariu, kuris, padėjęs mūdurą, užmiršta savo karišką vardą ir pareigą.

L. G-tis

Karo korespondentų reikalais

Veik kiekvienoj daly yra karo korespondentų, kurie karių spaudos skiltyse apibrėžia kariuomenės gyvenimo įvairius reiškinius. Šiuo rašiniu noriu paliesti tą visą nepalankią būseną, kurią veik visiems korespondentams reikia patirti ir noriu pareikšti savo nuomonę, kokių, būtent, priemonių reikia griebtis, norint tą dalyką sutvarkyti.

Žinoma, korespondentus iš dalies galima kaltinti tik dėl jų neveiklumo, kas ir daroma, tačiau per daug kaltinti jų nereikia. Jeigu pažvelgsim į korespondentų aplinkumą ir tą būseną, kurioj jiems tenka dirbti, tai pamatysim, kad tosios mano mintys yra teisingos. Paimkim korespondentą, eilinį karį — korespondentą. Ką jis gali duoti kariškajai spaudai?! Korespondentas turi stebėti gyvenimą ir iš to gyvenimo imti viską, kas įdomu ir kitiems žinoti. Tačiau, ką gali daryti eilinis karys. Juk jis veik visai negali priėti prie puskarininkių pasiinformuoti ir dar daugiau prie karininkų. Tada lieka vienas dalykas tikrai naudotis tais faktais, kurie jau, taip sakant, per daug akį veria. Bet ir čia reikia atminti, kad tie faktai daugumoj nepilni ir todėl korespondentas atsiduria keblioj būsenoj. Klausimas, ar parašyti nepilną korespondenciją, ar nerašyti visai, nes nieko nėra, kas suteiktų platesnes žinias? Kaip korespondentui, jausmas neleidžia rašyti aiškiai nežinant dalykų prasmės, nežinant smulkmenų. Tam svarbiam (kas pasakys, kad spauda nesvarbi!) dalykui sutvarkyti reikėtų imtis kokių nors priemonių. Manau, jeigu civilinė spauda savo korespondentams išduoda tam tikrus pa-

žymėjimus, tuomet reikėtų tokių pat korespondentų pažymėjimų ir karo korespondentams. Juk kariuomenėj taip pat yra gyvenimas ir tame gyvenime visuomet kas nors reiškiasi. Tokie pažymėjimai, išduoti karo korespondentams su mūsų kariškosios spaudos redaktorių parašais ir redakcijų antspaudais, daug padėtų mūsų karo korespondencijos tobulinimui. Korespondentas, kuris neturi jokie pažymėjimo, kaip jis gali išdrįsti kreiptis kur nors į karišką įstaigą, į puskarininkį ar į karininką. Tuomet jam reikėtų daug kalbėti, daug pasakoti ir kažin ar kas patiktų jam, kai tuo tarpu korespondentas su koku nors raštišku įrodymu daug greičiau būtų suprantamas ir daug geriau galėtų priėti ten, kur reikalinga.

Visa tai turint galvoj, man atrodo, kad karo korespondentams būtų išduodami pažymėjimai, nes tuo mūsų korespondentai pasijustų laisvesni, rinkdami spaudai žinias ir tai, žinoma, teigiamai atsilieptų ir į pačią spaudą. Būtų gera, kad ir kiti korespondentai pareikštų savo nuomonę, o taip pat ir kariškos spaudos redakcija tartų savo žodį.

Mk. Valaitis

Redakcijos prierasas: Kai kurias autoriaus iškeltas mintis laikome vertingomis, tačiau ne visai sutinkame su autoriaus teigimu, kad dalių korespondentams liudijimus bei pažymėjimus išduotų redakcija. Tatai nebūtina. Tokius liudijimus, jei reikia, gali išduoti pačios dalys. Žinoma, „Kario“ redakcija reikiant irgi gali tai padaryti.

Visi mes lygūs

Ne paslaptis, kad ir mūs tarpe pasitaiko tokių dalykų, kurių neturėtų būti ir, aplamai, kurie kariuomenėje yra visai nepageidaujami. Vienas tokių negerumų nesantaika tarp atskirų ginklo rūšių kareivių. Nežinia kodėl artilerininkai neapkenčia pėstininkų, husarai karo policijos, kiti vėl kitų. Dabar tasai nesutikimas, tasai vienas kito ignoravimas gal ir ne toks aiškus, kaip pirmiau buvo pastebimas, tačiau ir to neturėtų būti.

Šis negeras paprotys mums yra primestas svetimųjų, kaip ir daugelis panašių neigiamų reiškinių. Bet kaip ten bebūtų, ši netikusį ir žalingą paprotį reikia mesti. Visi esame kariai, visi vienos ir tos pačios motinos — tėvynės vaikai, tad visi esame ir turime būti lygūs. Negali būti mūsų tarpe jokio skirtumo, jokių grupių ar kastų. Esame kariai, tad jais ir pasilikime ir neskaldykime savo šeimos į „bramanus“ ir „parijus“.

Kiek tenka pastebėti gyvenant tarp kareivių, dėl to reiškinio daugiausia kenčia pėstininkai. Nežinia kodėl, kiekvienas specialios ginklo rūšies kareivis stengiasi juos pašiepti, pajuokti. Išgalvoja įvairiausių pavadinimų, kuriais be atodairos drabsto savo brolių, tokį pat karį kaip ir jis. Užmiršta, kad tasai pėstininkas, reikiant, gelbės ir jį.

Kiekvienas kareivis, pašauktas atlikti karinę prievolę, yra lygiai reikalingas, lygiai brangus, nežiūrint į tai ar jis pėstininkas ar kitoks. Kiekvienas dirba sau pavestą darbą, kiekvienas mokosi savo kraštą ginti, nepriklausomybę saugoti, — tad visi turi būti broliais.

Aukščiau minimas karių gyvenimo reiškinys nesvetimas ir liktiniams. Tiesa, čia tokio aiškaus vienos ginklo rūšies liktinių su kitos nesutikimo nematyti, bet kažin kodėl specialios dalies liktinis laiko save aukštesniu už tokį pat pėstininką.

Jei tarp atskirų ginklų rūšių liktinių tokio aiškaus trynimosi ir nematyti, tai yra nemažas trynimasis tarp vienos dalies liktinių rikiuočių ir nerikiuočių.

Rikiuotės liktiniai puskarininkiai laiko save aukščiau už nerikiuotės ir jiems nesigaili net „dykaduonių

simuliantų“ ir kitokių vardų. Tiesa, reikia pasakyti, kad kiekvieno liktinio darbas yra sunkus. Rikiuotės liktinio darbas ne tik sunkus, bet ir atsakingas. Jam nuolat reikia rūpintis savo valdiniais, reikia juos prižiūrėti, nuolat turėti prieš akis. Bet negalima sakyti, kad ir nerikiuotės liktinis nedirba, o „rožėmis barstytais keliais vaikštinėja“. Ne! O dar mažiau dera čia „dykaduonio ar simulianto“ vardas. Nerikiuotės liktinis taip pat dirba sunkų ir atsakingą darbą. Paimsim, kad ir tokius sandėlininkus—ūkvedžius. Juk čia, negana, kad reikia rūpintis, tinkamai tvarkyti sandėlį, bet reikia žiūrėti, kad ir savo dalinio kareiviai būtų tinkamai aprengti, rūbai pritaikyti, sutaisyti ir t. t. Be to, reikia ir tai nepamiršti, kad ūkvedys visuomet atsako už jam pavestą turtą. Čia jis, be nuolatinio rūpesčio, yra dar ir piniginiu atžvilgiu atsakingas. O turtas kartais siekia net keliasdešimt tūkstančių litų.

Tas pat galima pasakyti ir apie raštininkus, kuriems kaip tik daugiausia ir tenka visokių pravardžiavimų. O tuo tarpu jie dirba darbą ne kiek nelengvesnį kaip ir rikiuotės puskarininkiai. Jei rikiuotės puskarininkiai savo daliniuose yra artimiausi karininkų pavadootojai ir padėjėjai, tai štabuose ir raštinėse liktiniai raštininkai yra dar artimesni adjutantų ir raštvedžių bendradarbiai. Ir tik reikia suprasti kiek jie neša atsakomybės. Juk labai dažnai jie mato slaptus raštus, dažnai žino gana brangių paslapčių, ir jei kas nors tąsias paslaptis išduotų, pirmiausia įtartų juos. O pagaliau ir be šito, — juk sėdėti prie stalo vienoje vietoje turint prieš save raštų, sąskaitų ar knygų krūvas ir nuolat susikuprinus rašant, galvojant, nėra taip jau lengva, kaip iš karto galima pamanyti.

Taigi, baigdamas noriu tik tiek pasakyti, kad kiekvienas darbas yra reikalingas, jei jis dirbamas krašto naudai. Ir mes, kariai, kiekvienas dirbdami sau skirtą darbą, dirbame savo šaliai, kuri mus maitina ir kuri mums apmoka pagal mūsų uždarbį, tad visi esame lygūs.

B. K.

Atsargiau su visokiais patarnautojais

Paskiausiai padaugėjo visokių verteivų lankymasis po karo įstaigas ką nors siūlant. Tai kažkokį naują leidinį (knygą ar žurnalą) siūlo karininkams, puskarininkiams ir tarnautojams įsigyti, kitas vėl ką nors kitą. O neseniai pastebėta net papirosus nešiojant. Ir tuos papirosus nešiojo kažkoks svetimtautis (sunku tokį tipą iššifruoti), nešiojamų papirosų kokybę ir kainą aiškino rusiškai parašydamas ant popiergalio (mat, nebylys, kurčias, nors pašaliniam rodos, kad jis girdi ir supranta).

Tokie verteivos (perkupčiai) vaikštinėja iš vienos įstaigos į kitą, iš vienos raštinės į antrą, dėlioja savo prekes (knygas, papirosus ir t.t.), sutraukia žiūrovų, tuo atitraukdamas juos nuo tiesioginio darbo ir paversdami raštinę savo „kromeliu“. Be šių blogumų, kurie yra nežymūs ir gal net nenuostolingi, dar yra trečias blogumas, daug žymesnis ir dažnai to blogumo pasekmės būna labai liūdnos.

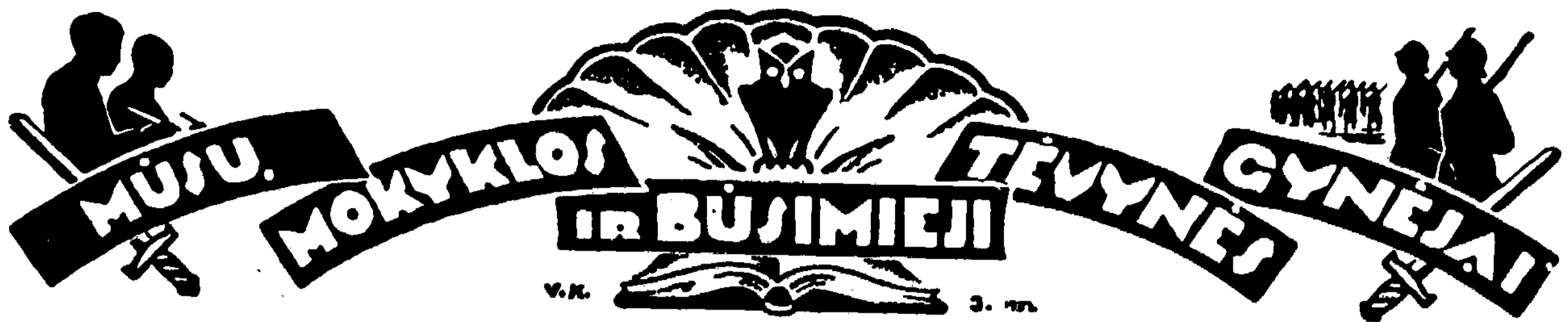
Krašto gynimas ir visa tai, kas su gynimu surišta, yra kr. aps. m-jos žinioje. Visi krašto gynimo reikalai ir darbai paskirstyti į atskiras sritis, kurios savo darbą ir dirba. Taigi koks tasai darbas bebūtų, kuri įstai-

ga dirbtų, visi jie surišti su krašto gynimu, O visos žinios, liečiančios krašto gynimą, ne visiems turi būti žinomos ir yra slaptai laikomos. Todėl visokie verteivos, lankydamis karo įstaigas ir dalis, pamažu susipažįsta su įstaigų darbu, nugirsta įvairių žinių: neslaptų ir slaptų. Argi įstaigoje vienas kito ko nors klausinėja ar pasako „į ausį“. Todėl laisvas visokių verteivų lankymas karo įstaigų ir dalių žymiai palengvina priešo špionažo darbą.

Gyvename neramius laikus. Kiekviena svetimvalstybė, juo labiau priešai, stengiasi įvairiais būdais gauti apie savo kaimynus reikalingų žinių, ypatingai apie jų ginkluotą jėgą ir t.t. Priešų paleisti šnipai įvairiais būdais rankioja apie mus žinias. Jie nesiškaito nei su pinigais, nei su priemonėmis.

Tat nebūkime savo tėvynės priešais. Jei jau negalima kai kurių verteivų išvengti (pav., rekomenduojamų knygos platintojų ir paskiausiai įvestu „Maisto“ b-vės šiltų dešrelių nešiojimų po įstaigas), tai vis dėlto apie tokius nešiotojus įstaigos ir dalys, be rekomendacijų, turėtų reikalauti dar ir patikimesnių žinių.

S.

Naujos karinio rengimo programos laukiant

Kaip žinome, dabar yra sudaryta prie švietimo M-jos komisija, kuri išdirba naują, nuo pat pradžios mokyklos iki aukštesniosios mokyklos, mokslo programą. Komisijoje dalyvauja ir Krašto Apsaugos Ministerijos atstovas. Tos komisijos tikslas: sukurti tokią programą, kuri mūsų mokyklą padarytų visai lietuvišką ir iš mokyklos galutinai pašalintų užsilikusias blogybes.

Mums, kariams, ir bendrai visiems, kuriems rūpi krašto gynimas, nepriklausomybės išsaugojimas ir pavergtų žemių atvadavimas, itin yra džiugu, kad mūsų švietimo vadovybė susirūpino ir karinio rengimo programa, pačio karinio rengimo įgyvendinimu mokykloje ir į komisiją pakvietė Krašto Apsaugos Ministerijos atstovą. Šis džiuginantis faktas mums itin malonus ir bus reikšmingas mūsų ateičiai. Jaunuolis ateis karo tarnybos atlikti su žiniomis, su tam tikru stažu. O tai duos dar geresnių išdavų, negu buvo iki šiol.

Kiek teko patirti, švietimo vadovybė kariniam rengimui savaitinį pamokų skaičių net nori padvigubinti ir patį karinį rengimą pradėti jau net nuo pirmosios klasės (kaip bus sutvarkytas karinis parengimas pradžios mokyklose tuo tarpu dar neaišku, bet aišku tik tai, kad jis bus ir pradžios mokykloje). Valandų padvigubinimas ir rimtas būsimų gynėjų rengimas nuo pirmosios klasės negali pasilikti be vaisių ir būsimas gynėjas, baigęs aukštesnę mokyklą, nors dar ir karo tarnybos neatlikęs, pavojaus valandą bus veik tinkamai pasirengęs atlikti uždedamas pareigas ir kuo daugiau patarnauti krašto nepriklausomybę ginant. Gi atlikęs karo tarnybą bus visai parengtas moderniškomis šų dienų kautynėms.

Įvedant tokią karinio parengimo programą, reikia tikėtis, kad mokytojų tarpe (žinome, nedaug) atsiras ir tokių, kurie į tai pažiūrės, gal būt, neį neigiamai, nes padidinant karinio rengimo valandų skaičių, teks mažinti kitų dalykų valandas. Žinoma, jie bus nepatenkinti, kad jų dėstomiems dalykams priduodama mažesnė reikšmė ir valandos mažinamos, o kariniam rengimui didinamos. Juk negincijamas faktas, kad atsiranda vienas kitas dabartinis mokytojas, kuris iš savo dalyko reikalauja net paprasčiausių smulkmenų, kaip, pav., kokios žuvys veisiasi arba augalai auga Viduržemio jūrose. Mokinys tai nežinodamas gauna nepatenkinamą laipsnį. O jei mokinys nežino kas yra žymesnio net ir pačios mokyklos apylinkėje, tai tas nesvarbu. Aplamai, iki šol buvo reikalaujama, kad mokiniai viską žinotų apie Aziją, Afriką ar kitas pasaulio dalis, o kuo mažiausiai apie Lietuvą. Toks mokymas buvo užsilikęs iš rusų mokyklų, kur mokiniai puikiai žinodavo apie kitas šalis, o mažiausiai apie savo. Todėl tokie mokytojai stengsis savo dėstomų dalykų vertę aukštinti, kelti jo naudingumą ir t.t.

Žinoma, negalima nemokyti, kad mokinys nežinotų nieko apie kitus kraštus, nes to reikalauja bendras išsilavinimas, bet tiesiog neleistina, kad būsimasis gynėjas visai mažai žinotų apie savo tėvynę, mažai pažintų jos terena ir t.t. Savo krašto pažinimas, žinojimas jo tereno, būsimam gynėjui pavojaus valandą bus šimteriopai naudingesnis, nes jis ir be žemėlapių daugelyje vietų orientuosis, tuo tarpu, kai žinojimas kokia augmenija auga Viduržemio jūrose, jam nieko nepadės.

Galima tikėtis, jei kariniam parengimui didinama valandų skaičius, tai ir visas mokymas bus taip sutvarkytas, kad mokinys išaugtų kaip geras pilietis ir kartu geras tėvynės gynėjas. Toks švietimo vadovybės parengtas mokymo planas ir programa mūsų valstybės saugumą sustiprins keliariopai ir gausingų priešų pasikėsinimai bus visuomet laiku sutramdyti.

Ta pat proga reikia konstatuoti ir kitas džiuginantis faktas, tai pereitą rudenį aukštųjų kūno kultūros kursų įsteigimas. Gal pats kursų pavadinimas ir neatitinka jų paskirčiai, bet čia svarbu kursų paskirtis. Kursai per du metu parengs kūno kultūros, o taip pat ir karinio rengimo instruktorius.

Todėl į kursus ir priimti vyrai tik atsargos karininkai. Kadangi kariui, ypač kautynių lauke ar žygiuose, suvaidina žymų vaidmenį jo fizinis pajėgumas ir ištvermingumas, tai jungimas karinio rengimo instruktoriaus su fizinio auklėjimo mokytoju duos tik naudos.

Visa tai, kas aukščiau trumpai pasakyta, mums teikia saugumo reikaluose gražią ateitį ir mūsų nepriklausomybės geriausią laidą. Būsimieji gynėjai gali tik džiaugtis, nes švietimo vadovybė teikia geriausias sąlygas juos parengiant gynėjais ir tėvynės sargais.

N-tas

Netrukus bus sudaryta Lietuvos Skautų Sąjungos taryba

Pagal kovo 9 d. „Vyriausybės Žinių“ 473 nr. paskelbto Lietuvos skautų sąjungos statuto 106 §, per mėnesį laiko turi būti sudaryta sąjungos taryba. Tuo tikslu LS S-gos šefas š. m. kovo 12 d. savo aktais 5 ir 6 nr. nustatė pirmosios tarybos sudarymo tvarką ir paskyrė tarybos kandidatų rinkimui organizuoti komisijos narius ir kandidatus.

Rinkimų komisijai pavedama atlikti šie uždaviniai: 1) sudaryti rinkėjų sąrašą, 2) sudaryti renkamųjų kandidatų sąrašą, 3) pasiūlyti rinkėjų susirinkimo datą, 4) pristatyti susirinkimo išrinktus tarybos kandidatus paskyrimui ir 5) spręsti kitus šių rinkimų reikalus.

Asmenis rinkimų k-jai įtraukti į tarybos kandidatų sąrašą, k-jos nustatyta tvarka, gali pasiūlyti: 1) Lietuvos skautams remti d-jos centro valdyba, 2) vyriausias skautų štabas ir 3) tuntininkai.

Rinkėjų susirinkimą atidaro rinkimų k-ja per savo pirmininką ar jo pavaduotoją, patiekia darbotvarkę, pakviečia seniausią susirinkimo narį susirinkimui pirmininkauti, pasiūlo balsams skaityti k-ją iš susirinkimo narių ir surašo susirinkimo protokolą. Susirinkimas teisėtas, jei jame dalyvauja bent pusė visų rinkėjų. Renkama slaptu balsavimu; kiekvienas rinkėjas gali balsuoti už 24 asmenis iš rinkimų k-jos sudaryto sąrašo. Rinkimų k-ja rinkėjų sąrašą turi sudaryti ir rinkėjams pranešti bent per 7 dienas prieš susirinkimo dieną, o renkamųjų sąrašą — bent prieš susirinkimo pradžią. Rinkimų k-jos būstinė yra vyr. sk. štabo patalpose.

Rinkimų k-ja paskirta šitokios sudėties: 1) pirmininkas — šefo pavaduotojas ir Lietuvos skautams remti d-jos pirm. vyr. sktn. dr. J. A l e k n a, 2) pirm. pavaduotojas — vyriausias skautininkas ir Lietuvos skautams remti d-jos vice-pirmininkas vyr. sktn. plk. J. Š a r a u s k a s, 3) sekretorius — vyr. sk. štabo narys vyr. sktn. A. S a u l a i t i s, 4) narys — sąjungos garbės gynėjas vyr. sktn. plk. l. M. K a l m a n t a s ir 5) narys — vyr. sk. štabo narys vyr. sktn. E. B a r š č i a u s k a i t ė.

K-jos nariams pavaduoti dar paskirti: 1) pirmuoju kandidatu — Kauno raj. vadijos vadas ats. plk. P. Budrevičius, 2) antr. kand. — Kauno skaučių t. tuntininkė vyr. sktn. D. Kesiūnaitė ir 3) trečiu kand. — vyr. sk. št. narys sktn. K. Palčiauskas.

Vyr. sk. štabas nutarė kovo m. 30—31 d. d. sukviesti centro vadovų ir tuntininkų pasitarimą Kaune. Vieną tų dienų įvyks tam tikras susirinkimas kandidatams į tarybos narius išrinkti.

Tuntininkų pasitarime numatyta ši darbų tvarka: 1) centro vadovybės atstovų pranešimai, 2) tuntininkų pranešimai ir 3) įvairūs aktualūs reikalai, ir t.t.

Dabartiniu metu tuntininkai yra prašomi pasiūlyti kandidatų, kurie galėtų būt perduoti rinkimų k-jai įstatyti kandidatais balsuoti. Gali pasiūlyti kandidatų pilną tarybos narių skaičių. Kandidatai turi būti 24 m. amž., skautininkai ir neskautininkai, centre ir provincijoje gyveną, einą ar neįnų vadovų pareigų. Apie siūlomus kandidatus duoti tokių žinių: 1) vardas ir pavardė, 2) amžius ir profesija, 3) adresas, 4) pareigos s-je ir sk. laipsniai, 5) tuntininko pastabos kandidatams pasiūlyti iki kovo m. 23 d.

Agž.

Vėliavų įteikimo iškilmės

A. Šulco foto

VĒLIAVŲ ĮTEIKIMO ŠVENTĖ

Šv. Kazimiero dienos išvakarėse geležinkeliečių salėje buvo Šančių skautų tuntui vėliavų įteikimas. Į iškilmes atvyko skautų sąjungos Šefo pavaduotojas dr. Alekna, vyriausias skautininkas plk. Šarauskas, Kauno vadijos vadas plk. Budrevičius, daug skautų vadų ir svečių, kurių tarpe daug karininkų.

Skautų vadai: dr. Alekna ir vyr. sk. plk. Šarauskas pasakė trumpas sveikinimo kalbas. Po to buvo vėliavų įteikimas.

Iš Šefo pavaduotojo rankų gavo vėliavas 4 Šančių tunto draugovės ir gaires, 4 to pat tunto jaunųjų skautų draugovės. Pagaliau įnešta tunto vėliava. Iš didžiulės aukso knygos skaitomas tunto vėliavos įteikimo aktas, kurį čia pat pasirašo skautų vadovybė. Vėliavą dr. Alekna įteikia į rankas Šančių tunto tuntininkui, II vid. mokyklos direktoriui J. Eidukui. Tuntininkas gerbia vėliavą didžiuoju saliotu, priklaupia, bučiuoja jos kraštą ir perduoda į tunto garbės skauto rankas. Skautams didžiuoju saliotu gerbiant vėliava stoja rikiuotėn.

Vyr. skautininkas plk. Šarauskas pažymėjo savo kalboje, kad toks masinis vėliavų įteikimas, įvykęs Šančių tunte, yra pirmasis Lietuvos skautų istorijoje.

Dar kalbėjo plk. Budrevičius ir sekė ilga eilė sveikinimų kaimyninių tuntų ir draugovių.

Į vadovybės kalbas atsakė tuntininkas J. Eidukas. Nuširdžiai dėkoja aukštiesiems skautų vadams už suteiktą garbę Šančių tuntui, pasižadėjo tunto vardu dar sėkmingiau dirbti Tėvynės gerovei.

Šančių skautų—rėmėjų vardu kalbėjo plk. Kabaila. Ūpo pagautas ilgą ir energingą kalbą pasako ltn. Mačys.

Po kalbų buvo bendra tunto priesaika vėliavoms.

Pasibaigus oficialiajai daliai, skautai parodė savo vadams ir svečiams linksmų numerių, vaidinimų.

SKAUTAI PAGERBĖ 9 P. P. VADĄ

Lietuvos Skautų Sąjungos Šefas vasario 16 d. proga 9 pėst. pulko vada plk. Svylą už nuopelnus skautijai apdovanojo svastikos ordinu. Ta proga Marijampolės skautų rajonas, skautų ir skaučių tantai, III. 10 d. sušaukė iškilmingą rajono sueigą, į kurią buvo atvykęs pats vyriausias skautininkas plk. Šarauskas. Skautai ir skautės, išsirikiavę ilgame Ryg. Jono gimnazijos koridoriuj, sutiko vyriausią skautininką. Po to salėje kalbėjo vyriausias skautininkas ir vietos skautų vadai. L. S. S. Šefui ir apdovanotiems marijampoliečiams nuaidėjo iš skautiškų krūtinių ir rėmėjų 3 ilgi valio. Plk. Svylai buvo įteiktas svastikos ordinas. Į šią sueigą buvo atsilankę daug skautų rėmėjų ir prijauniančiųjų.

Ignis

JŪROS SKAUTAI SUSIRŪPINĖ KLAIPĖDOS REIKALAIS

Zarasuose jau antri metai kai veikia jūros skautų „Darius ir Girėno“ laivas. Laivo įgulą sudaro vyrai iš stuomens ir liemens, bet kas svarbiausia, kad įguloje yra kariškoji drausmė ir susiklausymas. Be to, visi atidžiai seka dabartinius Klaipėdos įvykius. Nors toli gyvendami nuo Klaipėdos, tačiau visi tampriai savo mintyse ir darbuose su ja susirišę.

N. Saikas

LIETUVOS AERO KLŪBO DARBAI 1934 M.

Kovo 16 d. 18 val. LAK sukviėtė spaudos atstovus į pasikalbėjimą-arbatėlę, kurios metu klūbo pirmininkas prof. Z. Žemaitis painformavo apie 1934 metų klūbo veikimą ir ta proga priėmė į LAK lakūnus stud. Abraitį.

Susitvėrus klūbui, tarytum sporto pagrindais, tarytum valstybiniu reikalu, nebuvo pinigų. Spaudai išaiškinus, mūsų visuomenė suprato reikalą ir buvo duosni. Negaudamas iš valstybės izdo paramos, klūbas 1934 m. daug ką nuveikė. Dirbo pagal 1934—36 m. nustatytą veikimo planą.

Pradžioje metų darbo sąlygos buvo nepalankios. Pavasarį, pradėjus skraidyti, naujasis lėktuvas sudužo. Antrasis turimas lėktuvas buvo remontuojamas iki vasaros pabaigos. Vos tik išėjęs iš dirbtuvių, buvo sudaužytas. Avarijos metu užsimušė LAK lakūnas Juodis. Sudužę lėktuvai davė klūbui apie 40.000 lt. nuostolių. Nuostoliai darbo optimizmo nesuardė. Metų pabaigoje LAK turėjo jau 4 lėktuvus. 5-ji — malūnsparnį — anglų firma nespėjo pagaminti. Jį klūbas gaus tik kovo pabaigoje. Kainos apie 38.000 lt. Šiuo metu plk. inž. Gustaičio priežiūroj statomas 6-is lėktuvas. Jis bus skirtas oro akrobatikai ir treniruotei.

Toliau, eidamas veikimo plano nurodymais, LAK išleido 5 civ. lakūnus. Jie taip pat klūbui atsiėjo gana brangiai, bet iš jų nepaimta nė cento.

LAK į aviaciją nusistatė eiti per sklandymą. Tam tikslui 1934 m. Nidoje įsteigė sklandymo mokyklą, kuri turi 8 sklandytuvus, angarą, gyvenamą namą kursantams. Mokykla kaštavo apie 20.000 lt. Per metus ji išleido 85 sklandytojus. Sklandymo srity 1934 m. LAK laimėjo 3 vietą pasauliniame sklandyme.

Klūbas ėmė rūpintis ir priešlėktuvinės apsaugos organizavimo reikalu. Priešlėktuvinės ir civilinės aviacijos propagandai 1934 m. yra išleidęs 4 knygas ir 70.000 egz. brošiūros.

Sėkmingam darbui valdyba nutarė LAK lakūnams surengti 3 mėn. kursus ir egzaminus, kuriuos išlaikę sudarys LAK eskadrilę. Eskadrilėje bus įvesta kariška drausmė.

Savo darbo išlaidoms padengti LAK plačiu mastu ėmėsi narių verbavimo. Šiuo metu klūbas turi apie 68.000 narių rėmėjų.

T. A.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PAGERBĖ KAREIVĮ PRANĄ EIMUTĮ

Kovo 18 d. Kauno įgulos bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos Prano Eimučio 16 m. mirties sukakčiai atminti. Į pamaldas, be karo policijos mokyklos, atvyko auto rinktinės šarvuotinkų būrys, komendantūros karių ir šiaip visuomenės. Iškilmingas pamaldas atlaikė ir pamokslą pasakė karo lig. kapelionas kun. kan. Sabaliauskas. Jaunieji kareiviai čia pat prisiekė savo kuopos vyresniųjų draugų akivaizdoje.

Po pamaldų visi daliniai išsirikiavo Nepriklausomybės aikštėje. Čia komendantas plk. Saladžius išrikiuotiems daliniams pasakė, paaikškindamas, ką reiškia naujas įgytas eilinio laipsnis ir tarp kitko pabrėžė, jog prisiekėte tą dieną, kada minimos jūsų pirmtakūno karžygio Prano Eimučio garbingos mirties sukaktuvės. Jis žuvo eidamas sargybinio pareigas ir tuo įrodė aukštą kario pareigų supratimą. Ir mes visi turime turėti tokios eimutiškos dvasios.

Tuojuo buvo paradas, kurį priėmė plk. Saladžius. Po parado tuojuo vyko su orkestru prie „Lietuvos“ viešbučio, kur ties Eimučio paminkline lenta susikaupimo minute buvo pagerbtas minimas karžygis. Daliniams atvykstant, jau iš tolo buvo matyti papuošta Prano Eimučio paminklinė lenta, apipinta žaliu vainiku, apnerta Vyčio kryžiaus kaspinu ir iš šalių sukryžiuotomis Lietuvos ir Amerikos Jungtinių Valstybių vėliavomis, perrištomis gedulo kaspinais. Jau prie įgulos bažnyčios buvo gana daug žmonių, kurie kartu su daliniais atvyko prie „Lietuvos“ viešbučio, o čia susirinko dar daugiau.

Čia plk. Saladžius paaikškino trumpą, liūdną 1919 m. kovo 18 d. 15 val. istoriją, kur karžygis Pranas Eimutis pašto kelią išuliems priešams.

Nuo paminklinės lentos kariai ir visuomenė nuvyko į kapines. Prano Eimučio kapas iš šalių buvo papuoštas gedulo vėliavomis, apkaišytas jaunomis, pavasariškomis eglaitėmis, o ant paties kapo iš liepsnojančių vazonelių išdekoruotas Vyčio kryžius. Daliniai išsirikiavo trejomis rikiuotėmis tarp karių kapų eilių. Čia plk. Saladžius taip pat nusakė 1919 m. atskirą vaidą su to įvykio išvadamis dabarčiai. Be to, nusakė kokią valią turi turėti kariai. Tarp kitko pabrėžė:

— Kariai! Tikrai valia nenugalima. Karžygio Prano Eimučio valia nenugalėta, nežiūrint, kad buvo pervertas priešo kulkos. Jo dvasios valia spindi mums ir Lietuvos kariuomenei visiems laikams.

Husarų pulko orkestras sugriežė iškilmingą gedulo maršą. Tuo metu buvo padėtas gyvų gėlių pluoštas savanorių-kūrėjų s-gos kareivio Prano Eimučio Kauno skyriaus vardu, perrištas savanorišku kaspinu. Savanoriškus žodžius pasakė skyriaus pirmininkas Kalnėnas. Tuo buvo baigtas karžygio minėjimas. Visuomenės, nežiūrint darbo dienos, buvo gana daug.

MIRĖ

1. Kovo mėn. 3 d. Kėdainių apskrities ligoninėje mirė 1 pėst. d. L. K. Gedimino pulko eilinis Andrius Jakaitis, kilęs iš Kėdainių apsk., Žemųjų val. ir dvaro. Velionis, šokdamas iš traukinio, sunkiai susižeidė ir nebeatgavęs sąmonės mirė. Jo lavonas palaidotas Žemųjų parapijos kapinėse.

2. Kovo mėn. 6 d. dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje ausų ir plaučių uždegimu mirė 7 pėst. Ž. K. Butegidžio pulko grandinis Vilius Viktoras Radžiūnas, kilęs iš Tauragės apsk., Batakių val., Feros k. Velionis palaidotas tėviškėje.

DIDELIO NEATSARGUMO AUKA

Kovo 2 d. 1 pėst. pulko ūkio kuopos eil. Andrius Jakaitis, kaip gerai baigęs karo veterinarijos valdybos arklių kaustymo mokyklą, grįžus į dalį, buvo paleistas Užgavėnių atostogų. Tačiau Jonavos stoty, persėdamas į kitą traukinį, per klaidą įlipo į greitąjį, kuris sustoja tik Kėdainiuose. Todėl Žemųjų stoty eil. Jakaitis mėgino iš visu greitumu einancio traukinio šokti. Bet bešokdamas griuvo, smarkiai susitrenkė ir susižeidė galvą. Nukentėjęs tuo pačiu traukiniu buvo nuvežtas į Kėdainius, kuris, neatgavęs sąmonės, netrukus ligoninėje mirė.

Taigi iš šio nelaimingo pavyzdžio matome, kad visur ir visuomet turime būti atsargūs ir griežtai laikytis bendrų nurodymų taisyklių.

V. A. Va

PAMĖGOME TEATRĄ

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko mokomosios kuopos kariai kovo 10 d. turėjo progos pamatyti Valstybės teatre vaidinimą „Revizorius“, o kovo 15 d. operą „Karmen“.

Vaidinimai paliko neužmirštamą įspūdį. Ypatingai kariai buvo sužavėti puikiomis teatro dekoracijomis.

Pažymėtina, jog mokomiečiai dažnai eina teatro vaidinimų pasižiūrėti ir atskirai gavę leidžiamus.

Teatro administracija karių ekskursijoms daro žymią kainos nuolaidą. Pavyzdžiui, už įėjimą į „Revizorius“ vaidinimą mokėjome tik po 25 cnt.

VIII ŽEMĖS ŪKIO RŪMŲ ARKLIŲ KAUSTYMO KURSAI

Kovo 1 d. žemės ūkio rūmai surengė prie karo veterinarijos valdybos arklių kaustymo mokykloje VIII arklių kaustytojų kursus. Į šiuos kursus susirinko iš įvairių Lietuvos vietų 29 civiliai kalviai — būsimieji arklių kaustytojai. Kursai truks iš viso du mėnesius. Kursų metu klausytojai kaustys vietinių kariuomenės dalių arklius. Mokymui reikalingą medžiagą ir pašalpą, kas mėnuo po 40 lt., duoda žemės ūkio rūmai.

V. A. Va

Susikaupimo valandėlė prie Lietuvos viešbučio, kur žuvo kareivis Pranas Eimutis ir kur įmūryta paminklinė lenta

Pr. Eimučio pagerbimas Kauno kapinėse, prie jo kapo

A. Šulco foto

STENKIMĖS BŪTI ŠVARŪS IR TVARKINGI

Daugumai mūsų krašto tautiečių švaros ir tvarkingumo trūksta. Į kariuomenę atvykę vyrai iš karto tai pajunta.

Yra žmonių, kurie savo gyvenamose būstinėse švaros ir tvarkos nepalaiko. Tačiau atsiranda ir tokių apsileidėlių, kurie net savo kūno švaros neprižiūri: kaklas juodas, kaip bato aulais, ausys, lyg arklių pristovėtos, rankos ir kojos tiesiog purvais apskretę. Netenka ir kalbėti, kad tokie apsileidėliai daug greičiau suserga įvairiomis limpamomis ligomis.

Tokiems apsileidėliams kariuomenė ir jos tvarka atrodo verguvė bei katorga. Jų apsileidimo žymės visur palieka savo pėdsakus.

Suprantama, kad čia iš dalies kalti auklėtojai. Tačiau suaugęs žmogus, turėdamas pilną protą, turi save kontroliuoti. Pastebėjęs savo ydas, silpnybes bei apsileidimus, neatidėliodamas turi jas šalinti.

Kazematuose ir koridoriuose yra spiaudyklės ir sąslavų dėžės. Nespiaudyk ant grindų, laiptų ir kitose vietose. Papirosų nuorūkas, popiėrgalius ir kitas šiukšles mesk tik į sąslavų dėžes, nors viršininkai tavęs ir nemato. Nerūkyk uždraustose vietose ir nuorūką numetęs visuomet užgesink, kad nesukeltum gaisro. Tau nepatinka būnant tvarkininku ar kuopos budėtoju, kad dažnai tenka šluoti kitų priterštas kareivines. Atmink, kad tai nepatinka ir kitam. Eidamas miegoti, rūbus, apavą ir kitus daiktus susidėk taip rūpestingai ir tvarkingai, kad ir patamsy galėtum juos susirasti ir apsirengti.

Nors ir menkiausių darbėlių, bet atlik jį rūpestingai ir sąžiningai. Po šiaip atlikto darbo pajusi savo sąžinėj pasitenkinimo jausmą. Jei tu sugebėsi tinkamai atlikti mažus darbelius, tikėk, kad ir dideli darbai tau pasiseks atlikti.

Švaros ir tvarkingumo nepamiršk ir atsargoj būdamas. Ne žodžiais, bet pavyzdžiu paveik savo namiškius, kaimynus palaikyti savo kūno ir gyvenamų trobesių švarą ir tvarką.

Švara ir tvarka — žmogaus kultūringumo pažymys.

Virš. St. Čepulis

RENGIAMI LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ BENDROJO LAVINIMOSI KURSAI

Iki šiol Kauno įgulos liktinių puskarininkių dalis, kuriems leido tarnybos pareigos, jau spėjo įvairiose suaugusiųjų mokyklose įsigyti bendrojo išsilavinimo cenzą. Tačiau likusioji dalis, dėl įvairių tarnybos pareigų arba kurių nors kitų sumetimų, tai padaryti negalėjo. Todėl kovo 13 d. žinomas bendrojo lavinimosi kursų organizatorius — pedagogas, ats. plk. Vyšniauskas, įgulos viršininkui leidus, Kauno įgulos liktiniams puskarininkiams pradėjo organizuoti bendrojo lavinimosi kursus. Šie kursai numatomi rengti panašiu būdu, kaip anksčiau buvo rengiami karininkams brandos atestatui įsigyti, tik tuo skirtumu, kad puskarininkiams mokymo kursas bus varomas dviem skirtingom grupėm, būtent: I grupė nuo I iki IV kl. ir II grupė nuo IV iki VI, o jei atsiras pakankamas lankytojų skaičius, tai bus ir iki VIII klasės. Kursams būstinę gauti numatoma 3 art. pulke, o pamokos bus dėstomos vakarais, netarnybos metu. Mokestis už mokslą per mėnesį kainos ne daugiau kaip 20 litų.

Taigi, kaip matome, šis sveikintinas sumanymas bus lik-

tiniam puskarininkiams labai gera priemonė produktingiau sunaudoti atliekamą laiką.

Todėl, brangūs ginklo bičiuliai, visa tai gerai suprasdamas ir įvertindamas, noriu ir jus paraginti, kad šios progos nepraleistumėt, nes praėjęs laikas niekadės nebegrįžta. Nors šio darbo pradžia kai kam ir atrodo sunki, bet atsiminkit, kad geras noras, tvirta valia ir pasiryžimas viską nugalės.

Virš. A. Va

LIKTINIAI KULTŪRĖJA

Atsk. art. grupė įsteigus liktinių puskarininkių ramovę, jų kultūrinis gyvenimas smarkiai ėmė progresuoti. Žymi liktinių dalis šventadienius jaukiai praleidžia savo ramovėje, tuo tarpu anksčiau bastydavos po miestą. Dabar ramovė visus liktinius jungia į vieną kultūrinį branduolį.

Kad pati ramovė jaukiai atrodytų, liktiniai rūpinasi ir jos papuošimu: nupirkta minkštų baldų, apskritų staliukų, radio aparatas, kėdžių, paveikslų ir t.t.

Anksčiau grupės liktiniai neturėdavo tinkamos pasilinksminimų būstinės, o dabar gražiai ir jaukiai savo ramovėje gali ne tik patys pasilinksinti, bet pakviesti ir kitų dalių liktinius. Į likt. ramovę pareina daug laikraščių.

Dabar aktualus liktinių vinjetės sudarymo klausimas, bet ir tai netrukus bus išspręsta.

Pusk. J. Mažrimas

CHEMINIS KARAS BUS BAIŠUS NEPASIRENGUSIEMS

Iš numatyto karo aviacijos puskarininkiams paskaitų ciklo kai kurios buvo laikytos ir visos dalies kareiviams. Nuo vasario 8 d. laikytos šios paskaitos: gen. št. plk. ltn. Rapšys — „Kovos už Lietuvos nepriklausomybę“ ir „Lietuvos kareivis atsargoje ir jo visuomeninis darbas“, jaun. ltn. Draugelis — „Karo aviacijos evoliucija“, Vytauto Didžiojo Universiteto dr. Sidaravičius — „Girtuokliavimas ir jo pasekmės“, ltn. Drunga — „Kadro moralinė reikšmė kareivių auklėjime“ ir „Klaipėdos ir Baltijos jūros reikšmė Lietuvai“, jaun. ltn. Andriušis — „Lietuvos kariuomenės kūrimasis“ ir kovo 15 d. laikė kpt. Milevičius — „Priešlėktuvinė krašto apsauga“. Paskaitą, kaipo aktualiausia, suglaustai čia patiekiu.

Pirmiausia prelegentas apibrėžė karo aviacijos išsiplėtimą ir jos išstobulėjimą. Jau didžiojo karo metu prieš aviaciją nuskrisdavo 150—200 km į užfrontę ir krašto gyventojų tarpe sukeldavo didelę paniką. Nuo aerocheminių ginklų didesnis pavojus bus civiliams gyventojams, negu kariuomenei. Dabar pagamintos ir naujai išrastos dujos laikomos kuo didžiausioje paslapyje. Cheminės atakos bus pavojingos tiems, kurie bus nepasirengę jas sutikti. Kitose valstybėse priešlėktuvinė apsauga yra išsiplėtusi, tuo tarpu pas mus dar tebėra kūrimosi stadijoje.

Svarbu turėti krašte patikimą ir tankų sekimo tinklą. Rusai visų mažiausiai buvo pasirengę priešcheminei apsaugai, todėl per did. karą daugiausia nukentėjo. Prancūzai buvo pasistatę net antrą Paryžių, kad suklaidintų prieš aviaciją. Londonas buvo apsitveręs net balionų užtvaramis.

Nurodė kai kurių cheminių bombų rūšis, pav., lengvai ir sunkiai uždegamiems daiktams bombos, fosforinės ir t.t. Dujų esą troškinančių, ašaruojančių, priverčiančių čiaudėti, nuodijančių ir sunkių peritinių dujų, kurios 16 kartų sunkesnės už

orą. Šios rūšies dujos skverbiasi į rūsius, lindynes ir į kitus požemius bei daubas. Todėl rengiamos slėptuvės nuo dujų atakų turi būti aklinau uždaromos.

Kaip kiekvienas veiksmas turi atveiksmį, taip ir nuo cheminio karo pavojaus yra daug priemonių apsisaugoti, tik reikia tinkamai pasirengti. Miestą galima užmaskuoti dirbtiniais dūmais. Kad prieš aviaciją naktį nepastebėtų miesto, reikia užgesinti visų namų, langų ir gatvių šviesas. Turėti išrengtus slėptuves, dujokaukes, priešcheminius rūbus. Jei pavojus lauke, gulk prie žemės; neliesk sviedinio skeveldrų. Nieko nevalgyk užnuodytoje vietoje, neimk jokio maisto bei rūbo iš apnuodytos vietos. Neik į užnuodytą vietą ir nedėvėk tų rūbų, kuriais sutikai pavojų.

Paskaita užtruko per pusantros valandos, tačiau klausytojus gyvai sudomino ir paliko didelio įspūdžio. Naudinga būtų, kad šio turinio paskaitos būtų laikomos į atsargą išeinantiems kareiviams. Jie girdėtas paskaitoje žinias paskleistų savo namiškių bei kaimynų tarpe. Tuo būdu nors paviršutiniškai susipažintų žmonės su būsimu cheminio karo pavojumi.

Virš. St. Čepulis

KILNUS KAREIVIO DARBAS

Kareivius mokyti vien tik ginklą vartoti — neužtenka. Šalia kasdienių užsiėmimų, jiems turi būti teikiama žinių ir iš

Eil. P. Petrauskas

kitų sričių, ypač švietimo. O švietimas platinamas tik tada, jei tam darbui yra atsidėjusių darbininkų — spaudos platintojų. Kiekviena knyga, kiekvienas geras laikraštis įneša į kareivio sielą daugiau kilnumo, daugiau pasiryžimo ir valios.

6 pėst. pulko kareiviai negali tuo skųstis, turėdami šioje srityje prityrusį pulko bibliotekorių eilinį P. Petrauską, kuris nenuilstamai platina karių tarpe tiek periodinius, tiek neperiodinius leidinius, ir gana dideliais tiražais, kad retas kuris kitas būtų įstengęs tai padaryti. Tik jo darbo dėka daug vilniečių laikraščių egzempliorių lanko 6 pėst. pulką ir pasidalina mintimis lenkų spaudžiamieji broliai su taip neseniai išlaisvinusiais klaipėdiečiais. Tik gaila, kad taip greit atėjo pavasaris ir eil. Petrauskas turės išeiti į atsargą. Kas jo įpėdiniu bus — nežinia.

MATĖME ĮDOMIĄ SUOMIŲ FILMĄ

Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus rūpesčiu kovo 14 ir 15 d. d. 16 val. kine „Forume“ Kauno įgulos karininkams, civiliniams tarnautojams ir puskarininkiams su šeimomis už labai mažą atlyginimą buvo rodoma suomių priešdujinės ir priešlėktuvinės apsaugos propagandos garsinė filmas „Mūsų vyrukai ore, mes žemeje“. Nors filmas ne mokslinio turinio ir jo nėra techniškų nurodymų, kaip rengti slėptuves ir kitas priemones nuo dujų apsiginti, tačiau suomiams pavyko gana gerai atvaizduoti karo aviacijos gresiančius pavojus karo metu ir pabrėžti mintį, kad visi laiku susirūpintų

priešdujine ir priešlėktuvine apsauga. Filma įdomi dar ir tuo, kad jo pamatai daug gražių Suomijos gamtos vaizdų.

J. Baranauskas

PAMOKĖ GIMNASTIKOS

2 p. D. L. K. Algirdo pulke buvo sudaryti batalionuose fizinio lavinimosi kursai liktiniams puskarininkiams ir viršiloms. Kursai veikė nuo rudens. Dirbta po vieną valandą dienoje. Instruktorius karininkai, baigę fizinio lavinimosi kursus. Šiomis dienomis kursai pasibaigė. Jie turėjo liktiniams didelės svarbos: suvienodintos laisvųjų judesių ir įrankių gimnastikos žinios. Daug ko naujo pramokta, be to, gerai pasimankštinta.

V.

Teismo kronika

8 pėst. pulko 3 kuopos eil. Daugėla paprašė gr. Rimkų paskolinti jam nuosavus batus ir kelnes išeiti pasižmonėti. Gr. Rimkus sutiko ir padavė eil. Daugėlai nuo savo dėžutės raktus, kad jis galėtų tuos daiktus pasiimti. Eil. Daugėla, išėdamas į miestą, išsinešė ir raktelį. Prirėkęs gr. Rimkui raktelio, jis ėmė ieškoti jo eil. Daugėlos paliktuose rūbuose, kurių kišenėse rado 4 didelius raktus. Parodžius šį radinį kuopos ūkvedžiui, jam pasirodė, kad jie yra labai panašūs į kuopos sandėlio raktus. Tuo būdu tais raktais buvo pamėginta atrakinti kuopos sandėlio užraktai. Čia ir paaiškėjo, jog jais lengvai atrakinamas kuopos sandėlys. Patikrinus sandėlio daiktus, rasta jame gana žymių trūkumų. Prispirtas eil. Daugėla pasisakė, jog iš sandėlio revolverį esąs paėmęs eil. Kostantas Vaidilauskas. Be to, eil. Daugėla prisipažino paėmęs kai kurių kitų daiktų ir dalį jų pardavęs tūlam Daujotui. Klausinėjamas Vaidilauskas prisipažino pavogęs revolverį ir jį paslėpęs malkose, kur kuopos viršila šį revolverį ir rado. Tuo būdu šis trejetukas: Vaidilauskas, Daugėla ir Daujotas buvo patraukti atsakomybėn ir nubausti: Vaidilauskas ir Daugėla Jonas po 4 metus s. d. kalėjimo, atimtos teisės, kario vardas ir išmesti iš kariuomenės, o Daujotas Vladas, už vogtų valstybinių daiktų pirkimą, — 6 mėn. paprastojo kalėjimo. Be to, Vaidilauskas ir Daugėla turės sumokėti išdui pavogtų ir parduotų daiktų vertę — 867 lt. 75 ct. sumos.

— Teismas pripažino 9 pėst. pulko gr. Pranciškų Kistaitį, eil. Mečislovą Radvilavičių, eil. Alfredą Drochnerį ir j. k. Kurtą Rožę kaltais, kad jie, laikomi pulko daboklėje, 1934 m. liepos 13 d., apie 23 val., susitarę tarp savęs pabėgti iš daboklės ir bendrai veikdami, eil. Radvilavičius pasiprašė išleisti oran ir, kada sargybinis eil. Klimaitis atrakino kameros duris, eil. Radvilavičius jas staigiai pastūmė ir visi keturi išbėgo iš kameros; ten pat gr. Kistaitis smogė eil. Klimaičiui kumštimi stiprų smūgį į krūtinę ir veidą, bet eil. Klimaitis gr. Kistaitį sugriebė ir pradėjo grumtis, o eil. Radvilavičius, eil. Drochneris ir j. kar. Rožė parbloškė stovėjusį prie išorinių durų sargybinių eil. Kempertą ir iš daboklės išbėgo. Tuo pat metu gr. Kistaitis, sargybos viršininko sučiuptas, išsitraukė jį laukan, bet čia pat buvo sulaikytas ir grąžintas į daboklę, o kiti trys buvo sugauti kiek vėliau. Eil. Radvilavičius buvo ir daugiau kartų nusikaltęs, kurių sąskaitas suvedė teismas, paskirdamas jam 4 metus s. d. kalėjimo, gr. Kistaičiui, j. k. Kurtui Rožei taip pat po 4 metus s. d. kalėjimo ir eil. Drochneriui — 2 metus s. d. kalėjimo; atimtos iš visų teisės, kario vardas ir išmesti iš kariuomenės tarpo.

— Tą pat dieną buvo sprendžiama antra gr. Kistaičio byla. 1934 m. birželio 12 d. gr. Kistaitis pulke buvo sargybos viršininkas. Eidamas šias pareigas, jis priėmė iš laikomo pulko daboklėje areštuoto j. k. Kurto Rožės laišką ir, nedavęs peržiūrėti budėjančiam karininkui, išsiuntė jį adresatui. Vengdamas už šį nusikaltimą bausmės, gr. Kistaitis manė pabėgti į Vokietiją, tačiau jau Vilkaviškyje policijos buvo sulaikytas ir grąžintas į dalį. Už šiuos abu nusikaltimus gr. Kistaitis nubaustas 2 metais s. d. kalėjimo, ir ši bausmė sudėta su aukščiau minėta 4 metų s. d. kalėjimo bausmė, atėmus teises, kario vardą ir išmetus iš kariuomenės.

— 8 pėst. pulko jaunas kareivis Vladislovas Gaputis, 1934 m. rugsėjo 22 d. išsiųstas iš karo ligoninės į savo dalį, ten nenuvyko, bet pasislėpė ir slapstėsi ligi tų pačių metų spalio 8 d. Per tardymą paaiškėjo, kad Gapučiu slapstytis padėjęs šiaulių m. gyventojas Barauskas Kazys, kuris pabėgėliui davęs savo drabužius ir pas save leidęs gyventi. Gaputis nubaustas 2 metais s. d. kalėjimo, kuri bausmė jam, kaip nepilnamečiui, sumažinta 1/3, o Kazimieras Barauskas — šešiais mėnesiais paprastojo kalėjimo. Be to, Gaputis turės sumokėti 72 lt. 50 ct., už valstybei padarytus nuostolius.

Sporto kronika

LENGVOSIOS ATLETIKOS TEISĖJŲ KURSAI VEIKIA

Kovo 15 d. Kūno Kultūros Rūmuose prasidėjo lengvosios atletikos teisėjų kursai. K. K. Rūmų direktorius, dalyvaujant LA pirmininkui plk. ltn. Kazitėnui, referentui Latėnui ir LA komiteto vadovui ltn. Keturakiui, atidarė kursus ir savo kalboje pabrėžė, kad mūsų atsilikimas nuo kitų tautų kūno kultūros srity, o ypač lengvojoje atletikoje, yra žymus ne tik paskirų sporto šakų rezultatų menkumu, bet taip pat ir trūkstant kvalifikuotų šios srities organizatorių, darbininkų ir teisėjų. Ragindamas kursantus pakelti bendrą mūsų lengvosios atletikos teisėjų kolektyvo lygį, skatino visus uoliai lankyti ir semti duodamas žinias, kad šie metai mūsų lengvosios atletikos srity būtų vaisingi ne tik sportininkų rezultatais, bet ir tinkamu teisėjų darbu. Sporto organizacijos, kultivuojančios lengvąją atletiką, veik visos atsiuntė atstovus, bet daugiausia klausytojų įregistravo Kauno JSO. Dalyvių skaičius siekia apie 90 žmonių. Pamokos kasdien nuo 17–21 val.

NORIMA UŽMEGSTI RYŠIAI SU SSSR LENGVAATLETAIS

Dėl įvykstančių futbolo rungtynių Kaunas — Leningradas (Kaune) kai kurie sportininkai kelia klausimą ar galėtų kartu su atvykstančiais futbolininkais atsiųsti ir kelis geresnius lengvaatletus, kurie čia su mūsų šalies galėtų keliose rungtynėse varžytis. Kai kurios lengvosios atletikos šakos jau yra pakenčiamos, todėl šią progą išnaudoti ir užmegsti artimesnių santykių būtų pravartu. Kiek teko girdėti, atitinkami lengvosios atletikos sluoksniai šį dalyką artimiausiam posėdy svarstys ir tarsis su Kažu.

KAUNO ĮGULOS SPORTININKAI, SUKRUSKITE!

Šį pavasarį jau bus ketvirtą kartą paeiliui rengiamas bėgimas per Kauno miestą, kuriame, be civilių sporto organizacijų, dalyvauja tik 5 p. pulkas. Esant Kauno įguloj tiek daug įvairių dalių, kuriose, manau, kiekvienoj galės atsirasti nemažas skaičius greitesnių vyrų, kurie, kelis kartus pasitreniravę, galėtų sąžiningai kovoti dėl savo dalies garbės greta kitų komandų. Juk 5 p. pulko geresnieji irgi patys iš karto neišaugo, bet turėjo daug dirbti ir dirba dar šiandien, kad galėtų atsilaikyti prieš kitas komandas. Turėkit tik daugiau noro ir pasiryžimo šiam darbui, o nauda bus didelė. Juk kariuomenei garbė, kad mažai lavinti kareivėliai gerai mankštintus sportininkus nugalai. Labai gaila, kad šiuose bėgimuose nenori registruotis kitos kariuomenės dalys (Kauno įgulos), kurios, mano nuomone, galėtų irgi geras vietas užimti. Šis bėgimas yra komandinis, kuriame gali kiekviena dalis išstatyti net 30 bėgikų, ko civilės sporto organizacijos neturi. Tai jau yra daug galimumų laimėti. Raginu visus mėgstančius bėgimą ir norinčius palaikyti bendrą frontą šioj propagandinio pobūdžio sporto šakoj uoliai pradėti treniruotis ir jau balandžio 14 d. būti pasirengusiais kovoti dėl laimėjimo. Tegul mūsų snaudulį išvaiko kūno mankšta.

IRENGIAMI SPORTO STADIONAI

Įsteigus sporto apygardas, K. K. Rūmai pasiryžo prie kiekvienos apygardos įrengti ir sporto stadionus. Pirmiausia numatyta įrengti prie šių apygardų: Ukmergės, Telšių ir Marijampolės. Šios apygardos jau turi reikalingus sklypus ir šiomis dienomis šių apygardų stadionų planus perplanuoja patys K. K. Rūmai. Vos tik orui apšilus bus pradėta intensyvūs įrengimo darbai. Be šių centrinių stadionų, bus rengiami mažesni stadionai dar šiose vietose: Alytuje, Rokiškyje, Zarasuose ir Mažeikiuose.

NORIMA ĮRENGTI HIPODROMAS

Kaip žinome, Lietuvoje žirginiam sportui neturime nė vieno hipodromo. Net ir pačiame Kaune iki šiol nėra tinkamo hipodromo. Dabar Žirginio Sporto Sąjunga per K. K. Rūmų kreipėsi į Krašto Apsaugos M-ją prašydama sutikimo leisti sąjungos lėšomis dar šią vasarą pradėti įrengti hipodromą Girstupio rajone (Kaune) esančiame m-jos sklype ir dabar jau naudojamu jojimui reikalams. Jei bus leista, tai hipodromu ne vien tik jojikai-sportininkai, bet ir mūsų kavalistai galės pasinaudoti.

PAKVIETĖ IR LIETUVĄ

Š. m. liepos 3–6 d. d. Švedijos karališkas Jacht-Klūbas Baltijos jūroje, Gotlando saloje Faarösundo, rengia Baltijos jūrą supančių kraštų jacht-klūbų regatą. Į šią regatą pakvieta ir Lietuva.

PASKIRTI TENISO KOMITETO VADOVAI

Teniso sąjungos pirmininkas paskyrė šiuos teniso komitetų vadovus: Alfonsą Remeikį — lauko teniso vadovu ir Edmundą Racevičių — stalo teniso vadovu. K. K. Rūmų direktorius vadovus patvirtino.

SUDARYTA ŽIRGINIO SPORTO SĄJUNGOS VADOVYBĖ

Šiomis dienomis galutinai sudaryta Žirginio Sporto Sąjungos vadovybė. Pirmininku paskirtas kav. kpt. Andriūnas, vicepirmininku — kav. ltn. Andriūnas, išdininku vet. gyd. ltn. Mažeika, sekretoriumi kav. ltn. Stravinskas ir reikalų vedėju ats. kav. jaun. ltn. Gučas. Taip pat šiomis dienomis sudaryti ir K. K. Rūmų direktoriams patvirtinti šie komitetai: veterinarijos komiteto vadovu paskirtas vet. gyd. ltn. Mažeika ir jam pavesta pakviesti reikalingus padėjėjus: sporto komiteto vadovu kav. ltn. Stravinskas ir nariais: mjr. Karaša, kav. jaun. ltn. Viikutaitis ir ats. kav. ltn. Jurgila.

PASKIRTI ŠAUDYMO S-GOS KOMITETŲ VADOVAI

Šiomis dienomis paskirti ir K. K. Rūmų direktoriaus patvirtinti šie šaudymo Sąjungos komitetų vadovai: kariškų šautuvų — mjr. Mikučionis Ignas, mažojo kalibro — Ramanauskas Augustinas, pistoletų — kpt. Gantautas Ignas ir medžioklės — ats. mjr. Želnys Marijonas

PASAMDĖ BOKSO TRENERĮ

Šiomis dienomis pasirašyta sutartis su estų boksininkų treneriu p. Kuura. Kuura dabar treniruoja Klaipėdos lietuvių darbininkų sporto klūbo sportininkus. Nuo balandžio mėn. 1 d. pradės treniruoti Kauno boksininkus. Treniruotės vyks K. K. Rūmų sunkiosios atletikos salėje, kuri jau baigiama įrengti, išklojant grindis guma ir t.t.

JAU IŠVAŽIAVO Į PALESTINĄ 200 LIETUVOS ŽYDŲ SPORTININKŲ

Kaip jau rašėm, balandžio mėn. pradžioje Palestinoj, Tel-Aviv mieste, įvyksta pasaulinė žydų sportininkų olimpiada, vadinama „Makabiada“. Joje dalyvauja ir Lietuvos žydų sportininkai, kurie kovo 18 d. jau išvažiavo. Viso su ekskursantais išvažiavo apie 200 žmonių. Lietuvos žydų sportininkai dalyvaus futbolo, bokso ir lengvosios atletikos varžybose. Reikia tikėtis, kad Lietuvos žydai neliks paskutinieji.

LFLS — KAUNO KREPŠIASVYDŽIO MEISTERIS

Vyrų A grupės Kauno krepšiasvydžio pirmenybėse jau paaikėjo meisteris. Juo šiais metais tapo LFLS komanda, kuri finaliniam susitikime kovo mėn. 16 d. nugalėjo LGSF-ą 12:6. Prieš tai, kovo mėn. 13 d. irgi finaliniam susitikime toje pat grupėje žaidė „Grandis“ — LFLS. Šį susitikimą irgi laimėjo LFLS, santykiu 18:12 (16:7). Dabar dėl antros vietos rungsis „Grandis“ ir LGSF, kurios pirmenybėse surinko vienodą taškų skaičių. Pagal teoriją antroji vieta turėtų priklausyti buvusiam meisteriui LGSF-ui, bet žaidime ši teorija gali kartais ir sugriūti. Jeigu nebus jokių kliūčių, tai tarp LGSF ir „Grandies“ rungtynės numatytos kovo mėn. 20 d.

B finalinėj vyrų grupėj pirmauja šančių JSO su 8:2 taškų. Toliau eina LGSF I, ASK, „Grandis“ I, LGSF III ir paskutinėj vietoj be laimėjimo seka LGSF II.

PIRMAS KUMŠČIASVYDŽIO PIRMENYBIŲ RATAS JAU BAIGTAS

Kovo mėn. 11 d. buvo sužaistos paskutinės kumščiasvydžio pirmo rato pirmenybių rungtynės, kuriose K. JSO laimėjo prieš LGSF II 74:31 (33:14). Galutinė pirmo rato pirmenybių lentelė atrodo šitaip: 1) šančių JSO — 11:1 taškų, kuri nepralaimėjo nė vienu rungtynių, o tik vienas sužaidė lygiom; 2) ASK — 10:2 taškų; 3) LGSF I — 7:5 t.; 4) Kauno JSO — 6:6 taškai; 5) LFLS — 4:8 taškai; 6) LGSF II — 2:10 taškų ir 7) Aleksoto JSO — 2:10 (už LGSF II blogesnis rungtynių taškų santykis).

Netrukus bus pradėtas ir antras ratas, kuris galutinai nulems pirmenybių meisterį. Ar šančių JSO išsilaikys pirmoj vietoj, sunku pasakyti. Ji nėra žymiai stipresnė už visas kitas komandas.

SUVARŽYTAS FUTBOLININKŲ PERĖJIMAS

Šiais metais parengtas naujas futbolo statutas, kuriame svarbiausiu punktu reikia laikyti suvaržytą futbolininkų perėjimą iš klūbo į klūbą. Pagal jį, futbolininkai pereidinėti galės tik du kartus metuose: pavasarį — prieš pirmenybes ir rudenį — po pirmenybių. Toks futbolo vadovybės nutarimas yra tikrai sveikintinas ir seniai lauktas, nes žaidėjų lakstymas iš klūbo į klūbą niekam naudos neatnešdavo, bet sukeldavo visokių nesusipratimų ir netikėtumų.

KANADOS PULKININKO DOVANA MŪSŲ SPORTININKAMS

Kovo 15 d. kūno kultūros rūmų būstinėse Anglijos chargé d'affaires Prestonas švietimo ministeriui J. Tonkūnui įteikė kanadiečio pulkininko Grant Suttie didelę vertingą sidabrinę taure, kurią jis paskyrė geriausiai pasižymėsią per 10 metų sporte Lietuvos gimnazijai.

Pažymėtina, kad šis Lietuvos bičiulis pulkininkas seniau lankėsi Lietuvoje ir jam Lietuvos gamta bei jaunuomenės pasiryžimas padarė labai gilaus ir teigiamo įspūdžio. Jis iš karto pamilo Lietuvos kraštą ir žmones. Laiške švietimo ministeriui jis Lietuvą vadina antrąją tėvynę, kuriai didelę simpatiją jausdamas ir paskyrė šią taure. Ant taurės yra šie įrašai: „Meus sana in corpore sano“. „Kanados taurė trofeja, įteikiama kasmet fizinio auklėjimo ir sporto srityse labiausiai pasižymėjusiai Lietuvos gimnazijai“. (tekstas angliškai ir lietuviškai). „Padovanojo pulkininkas Grant Suttie“. Be to, ant taurės vienoj pusėj išbraižyta Kanados tautinė emblema, o kitoje — Gedimino stulpai. Ant medinio pastato prikalta 10 skydelių su datomis, pradedant 1935 m. Kasmet į skydelius turės būt įrašytos gimnazijos vardas.

Įteikiant taure, kalbas pasakė Anglijos atstovas p. Prestonas ir švietimo ministeris J. Tonkūnas. Be jų, įteikimo iškilmėse dalyvavo švietimo ministerijos generalinis sekretorius Masiliūnas, kūno kultūros rūmų direktorius V. Augustauskas, anglų vicekonsulas Gent, užsienių reikalų ministerijos atstovas Vanagas, Lietuvos lengvosios atletikos sąjungos pirm. plk. ltn. Kazitėnas ir daug kitų. Po įteikimo iškilmų svečiai apžiūrėjo kūno kultūros rūmus, kurie svečiams padarė gražaus įspūdžio.

480 KM PER VALANDĄ

Anglų spauda praneša, kad penkių anglų firmų; jų tarpe žinomų „Wickers“ ir „Bristol“ yra sukonstruota nauji karo lėktuvai — naikintuvai, kurie pasiekia per valandą 480 km. Šių lėktuvų važiuoklės įtraukiamos į liemenį, o pilotų kabinos uždengtos, kad apsaugotų pilotą nuo sunkiųjų kombinėzų vartojimo. Be to, dar pilotų kabinos apšildomos elektra.

WILLEY POST DUOMENS SKRIDIMO Į STRATOSFERĄ

Pasaulinis lakūnas amerikietis Willey Post 1934 m. gruodžio mėn. yra padaręs du skridimus į stratosferą. Pirmuoju pakilimu 1934. XII. 3 d. Post sakosi pasiekęs 14.630 m aukštį. Šiame aukšty spaudimas buvo padidėjęs veik dvigubai, todėl saugodamasis, kad kartais deguonis nesusprogdintų jo apdaro (jo rūbai buvo specialūs, panašūs į naro), viena ranka laikė deguonies paleidimo vožtuvą, o kita valdė lėktuvą. Dėl tokios sunkios padėties lakūnas negalėjo tinkamai stebėti erdvės, todėl jis nusileido per 2 val. 11 min. 140 km atstume nuo pakilimo vietos.

1934. XII. 7 d. pakartojo šį bandymą kilti į stratosferą ir joje išsilaikė 2 val. 28 min. 12,900 m aukštumoje jo aukščio įrengimo įtaisas (altimetras) sugedo, todėl nepasiekęs reikiamos aukštumos nusileido. Šį kartą Willey Post jautėsi gerai stratosferoj, nes jokio spaudimo dėl tinkamo rūbų apdaro nebuvo. Temperatūra šiame aukšty buvo iki — 56° C.; matomumo radiusas siekė 200 km.

Post tikslas išaiškinti skridimo problemą stratosferoj paprastais lėktuvais ir paprastais motorais. Kilimą atliko tuo pačiu lėktuvu, kuriuo apskrido 2 kartu aplink pasaulį. Prie motoro turėjo įtaisyti kompresorių ir keičiamojo žingsnio propelerį (Hamiltono). Savo bandymus Willey Post žada dar kartoti.

AUTOMATIŠKŲ PISTOLETŲ DUSLINTUVAS

Vokiečių spaudos žiniomis austrų kariuomenės kapitonas Hochsteter'is išrado automatiškiems pistoletams duslintuvą. Savo išradimą Hochsteter'is pasiūlė įsigyti Austrijos krašto apsaugos ministerijai, kuri susidomėjo išradimu.

Naujai išrastas duslintuvas yra chemiškas preparatas, kuris įdedamas į pistoleto vamzdį. Nuo kitų duslintuvų Hochsteter'io išradimas žymiai skiriasi, nes bemaž visai užslopina šūvio trenksmą, o taip pat panaikina ir šūvio liepsną.

KLAIPĖDOS ŠAULIAI PADARĖ PAŽANGĄ

Kovo 12 d. buvo Klaipėdos krašto šaulių kuopų ir būrių vadų suvažiavimas Klaipėdoje. Į suvažiavimą apsilankė Klaipėdos krašto gubernatoriaus pareigas einąs Dr. Sakalauskas, direktorijos pirmininkas Brūvelaitis, Klaipėdos igulos viršininkas gen. št. plk. Lanskoronskis ir kiti aukšti svečiai.

Suvažiavimą atidarė XX (Klaipėdos krašto) rinktinės vado pareigas einąs ats. mjr. Žemaitis. Po atidarymo kalbos, dar kalbėjo aukštieji svečiai: Dr. Sakalauskas, Brūvelaitis ir gen. št. plk. Lanskoronskis. Po aukštųjų svečių kalbų, į būrių vadus kalbėjo rinktinės valdybos pirmininkas Vanagaitis.

Toliau sekė Klaipėdos krašto šaulių 1934 metų veiklos apžvalga, kurią padarė einąs rinktinės vado pareigas ats. mjr. Žemaitis. Kaip iš pranešimo aiškėja, Klaipėdos krašto šauliai 1934 m. yra padarę labai didelę pažangą visose šauliško gyvenimo srityse: kariniame pasirengime, sporte ir kultūrinėje veikloje. Narių skaičius per metus priaugo net 25%. Be to, įsisteigė krašte daug naujų šaulių būrių, daugelyje būrių sudarytos sporto sekcijos, gi prie kai kurių būrių yra įsteigti net atskiri sporto klubai. Per metus padaryta per 100 įvairių paminėjimų, švenčių, pramogų, 10 būrių įsteigė savo bibliotekas, kuriose knygomis bei laikraščiais gali naudotis ir kitų organizacijų nariai bei šiaip piliečiai. Taip pat 7 būriai įsigijo savo nuosavas būstines. Kariniame parengime Klaipėdos krašto šaulių rinktinė 1934 m. užėmė visoje Šaulių Sąjungoje antrą vietą.

J. A. Misiūnas

PRIEŠLĒKTUVINĖS IR PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS MĖNUO

Kovo 16 d. Linkuvos šaulių būrys surengė priešlėktuvinės ir priešcheminės apsaugos mėnesį. Kiekvieną sekmadienį bus paskaitos apie aviaciją ir nuodingąsias dujas. Kovo 17 d. ats. ltn. Karalius laike paskaitą apie aviaciją. Jis papasakojo, kaip žuvo kovose dėl tėvynės pirmieji Lietuvos lakūnai, kaip ir kiek lėktuvų atimta iš bermontininkų Radviliškyje ir kaip augo aviacija iki šių dienų. Kovo 24 d. vachm. Lukšaitis laikys paskaitą apie nuodingąsias dujas. Jis papasakos apie visas dujų rūšis ir jų kenksmingumą žmonėms, augalams ir gyvuliams. Kovo 31 d. mok. Venys papasakos apie dujų kaukes ir slėptuves. Taip pat paaiškins, kaip dujų kaukes reikia vartoti ir kaip rengti slėptuves. Be to, mok. Vaitiekūnas laikys paskaitą apie kolektyvinę priešcheminę ir priešaviacinę apsaugą. Tomis paskaitomis visuomenė yra labai susidomėjusi.

Svyrūnas

MARIJAMPOLĖS ŠAULIŲ RINKTINĖ LAIMĖJO I VIETĄ

Šaulių S-gos viršininko skirtoji komisija pripažino, kad 1934 m. Marijampolės šaulių rinktinė buvo darbingiausia sporto srity ir už tai jai pripažinta I-ji vieta ir Suomijoje gyvenančio šaulio Marganavičiaus pereinamoji dovana — sidabrinis kaušas. Šią dovaną rinktinė laimėjo jau trečią kartą, t. y. 1928, 1929 ir 1934 m. ir įsigijo kandidatės teisę gauti šią dovaną nuosavybėn.

Reikia pabrėžti, kad ir šaudymo atžvilgiu Marijampolės rinktinė padarė didelę pažangą, nes p. met. laimėjo daugiausia dovanų, t. y. ženklų „Už šaudymą“, kuriuos išmušė 14-ka šaulių būrių.

Futbolo žaidimo atžvilgiu Marijampolės „Šaulys“ iškovojė apygardos nugalėtojo vardą ((Kalvarijos „Šaulys“ II-ją vietą), nugalėjo Šiaulių apygardos nugalėtoją ir lygiomis sužaidė su L. Š. S-gos A kl. nugalėtoju Panevėžio „Šauliu“.

Kl. Rymantas

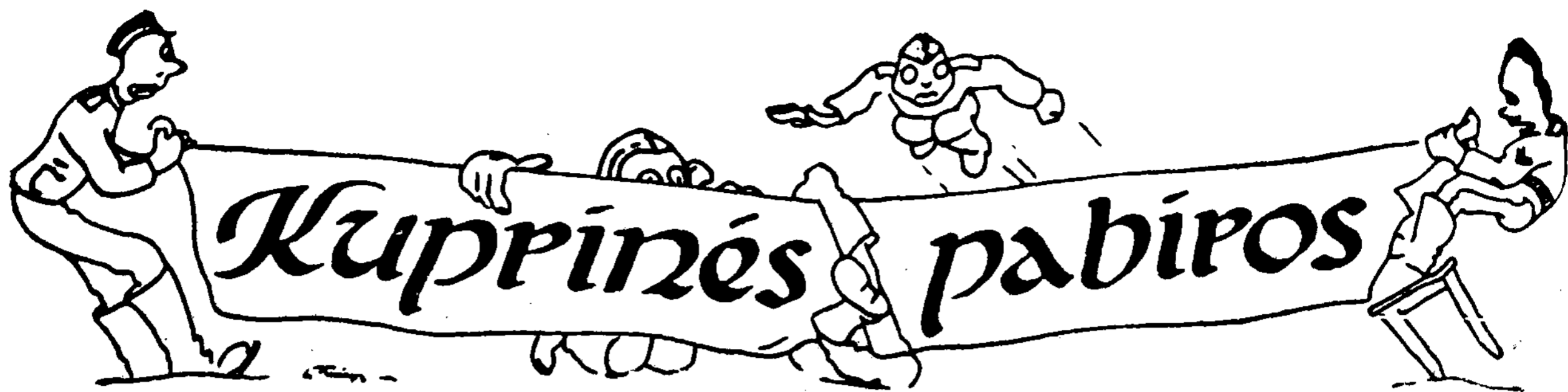
LAUKIA ATSARGINIŲ

Onuškis. Kiek teko su šauliais išsitariti, visi nekantriai laukia parvykstančių iš kariuomenės atsarginių.

Paskiausiai čia įsigyveno tokia tradicija, kad, kai tik grįžta iš kariuomenės atsarginiai, tuojaus draugai juos įtraukia į šaulių eiles. Naujai įstoję atsarginiai būriams įneša daugiau kariškumo ir drausmės. Dėl to susipratę šauliai neduoda jiems „atsalti“.

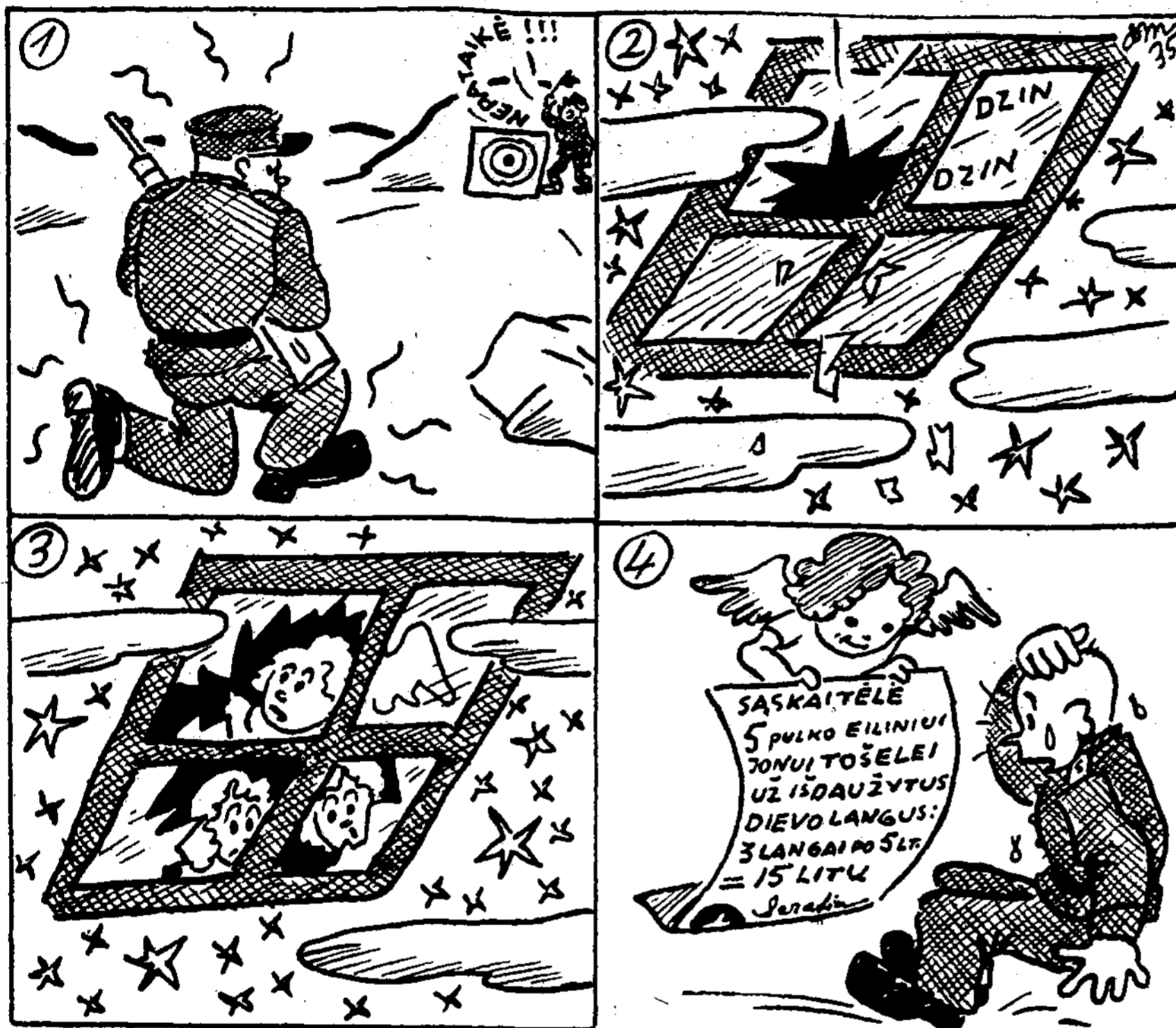
Paskiausiai šioje apylinkėje nėra nė vieno atsarginio, kuris nebūtų šaulys.

Vand. Jun.

Draugiška sąskaitėlė

J. Martinaičio karikatūros, Misinginio Mamonėlio žodžiai

1. Oi, nesiseka Tošelei —
Kiek tik šauna, vis pro šalį.
Jam prieš visą pulką gieda.
Kas per bėsas jį apsėdo?
Nepataiko ir gana.
Oi, kaip siela jo liūdna!
2. Padangėse stiklas žvanga.
Kulkos daužo Dievo langą.
O kieno tos šelmės kulkos
Žino visas penktas pulkas.
Tuoj išaiškins angelai,
Ko taip byra tie stiklai.

3. Angelai aliarmą kelia.
Rengia pirtį jie Tošelei
Ir už darbą šį negerą
Duos brangiam Tošelei garo.
Malonumai šios dienos
Daug Tošelei mūs kainos!
4. Angeliukas puikiai gieda.
Mūs Tošėlė net prisėdo —
Sąskaitėlė gan sūroka,
Nusimint yr' ko be juoko.
Verks Tošėlės pinigai —
Ot, jam šaudyti blogai!

NESUPRATO

Gusaras Krienas, pavėlavęs atvykti į sutartą vietą pasimatymui su Maryte, aiškinosi:

— Dovanok, Maryt, kad kartais ir pavėluoju. Mat, eidamas ir grįždamas sugaištu pas savo brangią Izidą. Ji atskusi dailią galvutę prašytė prašo paglostyti jos grakštų kaklą, švelnias kassas. Negaliu pamiršti savo Izidos, kuri mane mielai nešioja.

— Ak! — alpo Marytė: — Ar taip. Nereikia man tavęs daugiau, jei tu su kita! Fui, kad aš tave nešiočiau!

— Maryt, Maryt mano, čia nesusiprattimas. Izida mano kumelė, ant kurios jodinėju — juokėsi Krienas.

TAKTIŠKAS PASITEISINIMAS

Per šaudymą kuopos vadas sako viename:

— Visus šūvius suvarei dešinėj taikinio.

— Mat, turėjau galvoj derivaciją, tamsta kapitone, — atsakė kareivis teisingamasis.

K. S.

ŠOKĖJAS

— Aš manau, kad visi kareiviai puikiai moka šokti, — teiraujasi Irena eilinio Bimšos.

— Taip tiesa, — atsako Bimša, — mes visi puikiai šokinėjame per visokias kliūtys.

— ab —

GERAI NUGIRDO

Skyrininkas: — Jaunas kareivis Liepa, pasakyk, kas buvo Algirdas?

Liepa: — Didysis Lietuvos karininkas, — atsakė nugirdęs iš šalies.

Skyrininkas: — Gerai... Pasakyk, kuriam pulke jis buvo karininku?

Liepa: — Tur būt, 2 pėst. pulke, nes čia jo vardas ir dabar dar dažnai minimas, — atsakė nedrąsiai ir kiek patylėjęs.

BE KEPURĖS NESISVEIKINAMA

Prie kareivinių ant suolo sėdi trys eiliniai ir vienas jaunas kareivis ir tarp savęs šnekučiuojasi.

Eina pro šalį leitenantas.

Eiliniai atsistoja ir pakeldami rankas prie kepurė pasisveikina, o jaunas kareivis išsigandęs sėdi ir žiūri.

Ltn.: Tai ką, dėde, tau nereikia atsiduoti ir pasisveikinti?

Jaun. kar.: — Kad aš be kepurės, tamsta leitenante.

j. s.

NEIŠNAUDOTA PROGA

— Aš savo gyvenime, galima sakyti, nepraleidau nė vienos progos jos neišnaudojęs, — pasakoja grandinis Kniauka savo draugui grandiniui Zaukai.

— O aš atvirksčiai, — sako Zauka, — štai, pavyzdžiui, ir vakar turėjau tokią puikią progą patekti į daboklę, bet ėmiau ir neišnaudojau jos.

Vėjas V.

ŠEIMYNIŠKA ŠVENTĖ

Kartą mokytojas aiškina mokiniams, kad visi išymesnieji šeimos įvykiai yra tos šeimos lyg ir šventės, o mokinys, kurio šeimoje yra tokia šventė, tą dieną į mokyklą gali neiti. Keliom dienom pralinkus mokytojas klausia vieno mokinio:

— Kodėl, tamsta, vakar mokykloje nebuvai?

— Užtat, ponas mokytojau, kad pas mus buvo šeimyniška šventė, — atsako mokinys, — nes mano brolis Antanas parvyko iš kariuomenės atostogų.

V. V.

GERAI ŽINĄS

Kartą jaunas kareivis klausia savo draugą:

— Sakyk, kodėl reikia laikyti ryšys su kaimynu iš kairės?

— Ot, mulkis! Kaip gi laikysi ryšį dešinėje, juk su dešine reikia sveikintis.

K. S.

IRGI VYRESNYSIS

— Mano sūnelis kariuomenėje „ant kelių šimtų vyresnis“ — giriasi tėvas.

— Tai ką, gal jau kuopos vadas, kapitonas koks nors? — teiraujasi kaimynas.

— Ne, matai, jis visai kareivinei verda ir dalina valgi.

b.

Naujieji leidiniai

MATAS ŠALČIUS. „SVEČIUOSE PAS 40 TAUTŲ“

Ketverių metų kelionės po Europą, Aziją ir Afriką aprašymas. I dalis. Nuo Kauno iki Atėnų. Išleido „Spaudos Fondas“, Kaunas, 1935 m. 314 psl. Kaina Lt. 3.

Žinomas keliautojas Matas Šalčius, kurio kelionių aprašymų įdomios nuotrupos dažnam jau teko skaityti mūsų periodinėje spaudoje, pagaliau pradėjo leisti pilną kelionių aprašymą. Nors tas aprašymas turės keletą tomų, bet autoriaus tiek daug apkeliauta ir patirta, kad ir keliuose tomuose bus sunku viską surašyti.

Ji savo ilgą kelionę iškeliauvo iš Kauno 1929 mt. rugsėjo pabaigoje 5 jėgų motociklu, pasiėmęs palydovu Paškevičių. Dėl kai kurių nesutikimų, būdamas Persijoje M. Šalčius su Paškevičium išsiskyrė. Matyt, kad autoriaus atsiminimai apie bendrakeleivį nėra jam malonūs, užtat savo knygoje visiškai apie jį nutyli, lyg būtų keliavęs visiškai vienas.

Motociklas gera ir greitai susisiekimo priemonė, bet labai priklauso nuo kelių ir nemažai nuo oro sąlygų. Užtat, kol riedėjo gerais vidurinės Europos keliais, tol kelionė vyko sklandžiai, bet kai pasiekė Balkanų valstybes, tai ir prasidėjo keliauninko vargas bei nuotykių. Tiesa pasakius, sunkioji kelio dalis skaitytojui daug įdomesnė, negu sklandžioji, nes puikiais keliais dumdamas motociklistas mažai ką spėja sugauti, užtat geroka knygos pusė skysta išpūdžiais, net monotoniška. Čia nieko nepadeda ir skambūs skyrelių pavadinimai, kurių pernelyg daug autoriaus prikašioti.

Bet kuo tolyn, tuo kelionė vis įdomesnė, aprašymas turiningesnis. Autorius patiekia mums naujų žinių apie tolimų kraštų gyvenimo sąlygas, papročius, politinę nuotaiką, žymesnius asmenis ir kit. Kiekvienos valstybės aprašymą apibendrina charakteringu skilties pavadinimu, visų išpūdžių apie tą kraštą summa summarum, k. a.: „Kultūringųjų slavų žemė — Čekoslovakija“, „Susisielojusi Austrija“, „Škausmo šalis Vengrija“, „Darbščioji Bulgarija“ ir kit.

Apskritai, tenka pasakyti, kad knyga vertinga ir įdomi, o sprendžiant iš kelionės krypties, tenka manyti, kad kitos dalys bus dar įdomesnės. Knygą puošia gražūs dailininko Kulakausko viršelis. Knygoje nemažai iliustracijų, bet jos taip spaustuvės apgadintos, kad knygos nė kiek nepuošia. Knygos pradžioje įdėta ilgoka padėka — sąrašas įvairių apkeliuotų tautų asmenų, kurie tuo ar kitu būdu autoriui kelionėj padėjo. Knygos pabaigoj įdėtas autoriaus kelionės žemėlapis.

J. Vilutis

KAZYS DOBILIŠKIS, „UŽ SPYGLIUOTŲ VIELŲ“

Karo romanas I, „Spaudos Fondo“ leidinys, Kaunas, 1935 m. 237 psl. Kaina 3 lt.

Paskiausiai mūsų knygų rinkoje pasirodė jau keli karo laikų atsiminimai. Tačiau daugeliu iš jų skaitytojui tekdavo nusivilti. Nes dažniausiai būdavo nepakenčiamai daug visokių, nieko bendra su literatūra neturinčių, tendencijų; toki atsiminimai tebuvo autoriaus, ar jo bičiulių garbei iškelti, arba net sąskaita su kai kuo suvesti. Suprantama, kad tikslus įvykių vaizdavimas nuo to labai nukentėdavo. Ši Dobiliškio knyga — viena iš nedaugelio išimčių. Išbuvęs ketvertą mėnesių rusų veikiančioje kariuomenėje ir po to ketvertą metų vokiečių nelaisvėje, autorius gana daug patyrė, išgyveno ir visa tai sugebėjo sklandžiai, patraukiamai papasakoti skaitytojui. Jo paprastas, nuoširdus, niekur neperdėtas pasakojimas pagauna skaitytoją iš pat pirmųjų puslapių ir nebeleidžia ligi pabaigos.

Autorius — mokytojas, didžiojo karo užkluptas Vilniuje mokytojų vasaros kursuose, mobilizuojamas ir paskiriamas 27 pėst. divizijos lauko ligoninėn (sanitaru). Šią diviziją, kuri veikė dabartinėje Lietuvos teritorijoje, du kartu buvo įsibrovusi į Rytų Prūsiją ir du kartu iš ten galvatrukčiais bėgusi, autorius lydėjo visuose jos žygiuose, kol, antrą kartą divizijai netvarkingai bėgant iš Rytų Prūsijos, pateko į vokiečių nelaisvę. Pasakodamas apie pirmąsias mobilizacijos dienas ir pirmuosius rusų kariuomenės žygius, autorius nejuociomis atgaivina tų dienų nuotaiką. Rusų kariuomenės, ypač jos „užfrončio didvyrių“ veiksmų Rytų Prūsijoje, autoriaus atvaizduoti su nepaprastu ryškumu. Šie „didvyriai“, patekę į turtingas Prūsų sodybas, ėmė betiksliai naikinti visa, kas po ranka pakliūva. Stalai, spintos, pianinai, brangūs paveikslai, veidrodžiai buvo daužomi, deginami, o smulkesni daiktai grobiami, kišami į vežimus, kartais dėl „vietos stokos“ išmetant iš jų taip reikalingus medikamentus. Turtingas kraštas po tokio žygio liko nuteriotas, nualintas.

Grižę vokiečiai užsidedę nepaprastą pagiežą, kuri, gal būt, ir mūsų okupacijos vargus nemažai padidino.

Bet rusų partneriai vokiečiai buvo dar žiauresni. Sunku suprasti šios tartum kultūringos tautos elgesį su patekusiais į jos nagus beginkliais žmonėmis. Sunku suprasti, kad keletą dienų badu marinti žmonės, viduržiemio buvo sukišami į griovius — stovyklas padaryti fizinę atranką: kurie išlaikys — verti palikti darbui, o kurie ne — tekeliauja pas Abraomą. Tokia stovykla belaisviams sijoti buvusi Hammeršteine (Vak. Prūsijoje).

Visur autorius patiekia šiurpių žmogaus niekinimo vaizdų, parodančių „išrinktosios“ tautos kultūrą. Tik bavarai čia atvaizduoti šviesesnėmis varsomis.

Apskritai, šią knygą kiekvienam paskaityti verta.

J. Vilutis

LENGVŲ VALGIŲ RINKINĖLIS

L. K. Elaivybės D-ja, kovodama su alkoholiu ir su visa kita, kas į jį traukia, sakysim, aštrūs, riebiūs valgiai, išleido šią knygėlę, kuria propaguoja valgiams daugiausia mūsų žemės derlių: sultingas daržoves, skanias uogas ir įvairius vaisius. Knygelėje gana daug ir smulkiai nurodyta, kaip pasigaminti tokių lengvų ir sveikų valgių. Čia jie suskirstyti taip: užkandžiai, sriubos, pagrindiniai valgiai ir skanėniai.

SAULĖLEIDŽIO GIESMĖ

Žodžiai ir gaidos mišram chorui. Parašė Ant. Vanagaitis, išleido Margutis, žodžiai Balio Sruogos.

STUDENTŲ ŽODIS N-RIAI 1, 2 IR 3 (1935 M.)

Mėnesinis laikraštis, leidžiamas „Amerikos Lietuvių Katalikų Studentų ir Profesionalų S-gos“.

D. S. MEREŽKOVSKIS. KRISTUS IR ANTIKRISTAS I DALIS

Pradėtas leisti lietuvių kalba garsusis rusų rašytojo veikalas. Pasirodė pirmoji dalis. Leidžia Dirvos B-vė. Išvertė L. Daukša. 233 pusl. Kaina — 2,50 lt.

ANATOMIJOS IR FIZIOLOGIJOS DARBELIAI

Labai įdomi ir naudinga knygelė mokytojams, mokiniams ir šiaip pradedantiems gamtos mokslais domėtis. Joje nurodomi tyrimų būdai ir pirmoji pažintis su mikroskopu. Parašė J. Baronas, pasinaudodamas prof. Raškovu, Malyševu ir kt. Išleido Dirvos B-vė. 68 pusl. Kaina 1,30 lt.

MAŠINRAŠTIS

Knygelę spaudai parengė ir išleido M. Mažylienė. 26 pusl. Kaina 1 lt. Joje duodama trumputė mašinelių istorija, jų aprašymas ir nurodoma, kaip pačiam išmokti mašinėlę dirbti ir naudotis.

Nauji „Gimtosios Kalbos“ leidėjai

Būrelis kalbininkų ir literatų prieš porą metų pradėjo leisti kalbos laikraštį vardu „Gimtoji Kalba“. Jame rašoma praktinės kalbos klausimais, dedama įvairių terminų, atsakoma į skaitytojų abejojimus kalbos dalykais, žodžiu, laikraštis skirtas platesnei visuomenei, kad ji tinkamai pramoktų lietuviškai ir kovotų su bjauriu kalbos darkymu bendrinėje šnekamojoje ir rašomojoje kalboje. „Gimtąją Kalbą“ iki šiol leido patys sumanytojai, o redakcinę komisiją sudarė rašytoja S. Čiurlionienė, V. Kamantauskas, Dr. A. Salys ir J. Talmantas. Atsidėjus neplatinamas laikraštis neturėjo didelio tiražo. Iš prenumeros galima buvo apmokėti tik už spausdinimą ir išsiuntinėjimą. Honorarų nemokant ėmė trūkti raštų. Todėl „Gimtosios Kalbos“ leidimas pernai pakriko.

„Sakalo“ b-vė, vertindama pradėtą kultūrinį darbą ir rūpinamasi tuo pačiu reikalu, kaip ir pirmieji „G. K.“ leidėjai, ėmė leisti „Gimtąją Kalbą“ nuo 1935 m. vasario mėn. „Sakalo“ b-vė turi nemažą visuomenės pasitikėjimą, taigi galima pasikliauti, kad šiuo atveju ji visuomenės neapvils.

Naujieji leidėjai yra pasiryžę „Gimtąją Kalbą“ leisti reguliariai, per mėnesį po vieną numerį, o vasaros mėnesiais numerius dvigubinti. Taigi per metus išeis nemažiau kaip 10 numerių.

Redakciją dabar sudaro Dr. Pr. Skardžius, Dr. Ant. Salys ir Jurgis Talmantas. „Gimtąją Kalbą“ aprūpinti raštais žadasi „Lietuvių Kalbos Draugijos“ nariai. Tad laikraščio leidimas ir redagavimas dabar organizuotesnis.

Naujųjų leidėjų susirūpinimas šio laikraščio likimu labai girtinas dalykas. Iš tikrųjų šnekamosios ir rašomosios kalbos

